

### § 1 Debatt med anledning av budgetpropositionens avlämnande

*Debatt med anledning  
av budgetproposition-  
ens avlämnande*

Finansministern överlämnade regeringens proposition 2023/24:1 med förslag till statens budget för 2024, finansplan och skattefrågor.

Anf. 1 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Vilken tid vi lever i! Det är en tid då Sverige provas, då den brutala grova brottsligheten nu också gör barn till både mördare och offer. Samtidigt lever vi i en tid med det svåraste säkerhetspolitiska läget sedan andra världskriget. Terrorhotnivån i Sverige har höjts.

Lägg därtill en prövande ekonomisk tid för väldigt många människor runt om i vårt land. Jag ser, och jag vet, att många hushåll kämpar just nu. De kämpar med höga matpriser, och många oroar sig för höga bolånekostnader. För den som är helt beroende av bilen åter bränslepriserna upp en allt större del av inkomsterna. Detta är sannerligen en tid då Sverige provas.

När vi möttes här i budgetdebatt för knappt ett år sedan sa jag att Sverige är på väg in i en ekonomisk vinter. Och här är vi nu. Vi har hög inflation, och vi bedöms vara i lågkonjunktur ända fram till 2025.

Den budget som regeringen och Sverigedemokraterna presenterar i dag är anpassad för just det här läget. Den gör att vi kan fortsätta att bekämpa inflationen samtidigt som vi jämnar ut de bördor som inflationen medför. Vi prioriterar försvar, rättsväsen och välfärd, allt för att öka tryggheten för den som bor här i Sverige.

Herr talman! Jag ska först bara säga några korta ord om prognosen för nästa år. Svensk ekonomi präglas fortsatt av en svag konjunkturutveckling mot bakgrund av den höga inflationen och högre räntor. Så är det både här och i omvärlden. Hushållens konsumtion förväntas utvecklas svagt och investeringar och export likaså.

Bedömningen är också att arbetsmarknaden kommer att försvagas i lågkonjunkturen nästa år. En tydlig riskbild är att inbromsningen kan bli kraftigare än väntat, med högre arbetslöshet till följd. Det spelar roll hur det går i våra grannländer och om de större ekonomierna som USA, Kina och Tyskland utvecklas negativt. Just nu går den amerikanska ekonomin rätt bra, men Tyskland och Kina går sämre. Fortsätter detta kan lågkonjunkturen bli djupare.

Herr talman! Regeringen fortsätter att arbeta efter en väldigt tydlig plan för att ta oss igenom detta ekonomiska läge. Det handlar om att bekämpa inflationen men också just om att stötta både hushållen och välfärdens verksamheter.

Jag vet att det finns de här inne, och några utanför riksdagens väggar, som tycker att politiken borde vara mycket mer expansiv. Men att föra en kraftigt expansiv finanspolitik skulle elda på inflationen, och det skulle göra allt ännu dyrare. Svenska folket skulle bli ännu fattigare.

Den som vill ta den risken borde ge sig ut i verkligheten och prata med människor här ute på gatan. Prata med pensionären och med barnfamiljerna! Prata med era släktingar! Många gör det, och ni vet att inflation plågar människor. När man möter de allra mest utsatta, till exempel på någon av Matmissionens butiker runt om i Sverige, vet man vad inflation gör för människor.

Herr talman! För att underlätta för hushåll under den här perioden gör regeringen och Sverigedemokraterna flera viktiga saker. Vi förlänger det förhöjda bostadsbidraget för de allra mest utsatta. Vi sänker reduktionsplikten den 1 januari. Tillsammans med sänkt skatt på drivmedel gör det skillnad för den som är beroende av sin bil. Den nedsättning av skatt som vi har haft på jordbruksdieseln förlänger vi nu. Det förbättrar konkurrenskraften och underlättar för svensk livsmedelsproduktion, och det påverkar också priserna.

Herr talman! Skolor, äldreboenden och sjukhus runt om i landet möter en tuff ekonomisk situation på grund av inflationen. Även om det har varit stora överskott i sektorn under de senaste åren – och några regioner och kommuner använder naturligtvis också detta för att hantera de tillfälliga kostnadsökningarna – är det många som pressas just nu.

Det är därför samarbetspartierna satsar 16 miljarder kronor nästa år på välfärden. 16 miljarder – det är 40 procent av det reformutrymme som finns. Vi vet att det underskott man beräknar är 28 miljarder av den totala omsättningen på välfärdens verksamheter på 1 300 miljarder. Vi underlättar och tar hälften av detta underskott, och det kommer att göra stor skillnad för välfärden.

Den andra delen av regeringens plan handlar om att upprätta arbetslinjen. För att fler ska lämna bidragsberoende och kunna försörja sig själva krävs bättre och tydligare drivkrafter. Därför genomför vi under den här mandatperioden en stor bidragsreform med bland annat ett bidragstak. Flerbarnstillägget kommer vi nu att se över så att det faktiskt ökar drivkrafterna för arbete.

Jag brukar säga att inflationen är löntagarens värsta fiende. Vad menar jag med det? Jo, väldigt många som har olika typer av ersättningar och bidrag har nu sett dessa öka och indexeras upp i takt med inflationen. Men vanliga löntagare har förlorat mycket under det här året. De har fått real-lönesänkningar.

Det är därför vi föreslår en bred skattesänkning från årsskiftet, främst inriktad på låg- och medelinkomsttagare. Det gör det mer lönsamt att jobba, och samtidigt stöttar vi dem som allra bäst behöver det. Det här kommer att göra stor skillnad. Vi finansierar det under nästa år med att pausa uppräkningsgränsen för statlig inkomstskatt. Den var historiskt hög i år, och nästa år tycker vi att det är rimligt och riktigt att se till att alla får en skattesänkning.

Herr talman! Vi sänker självklart också skatten på pension för alla som har jobbat. Jag är också väldigt glad att som finansminister kunna säga att vi kompenserar 57:orna för det stora misstag som skedde från den förra regeringen men som många av oss faktiskt också röstade igenom här i riksdagen. Jag är glad att vi kan rätta till det.  
(Applåder)

Herr talman! Arbetslinjen handlar också om att ge möjligheter. Det är därför vi nu satsar på till exempel sfi-undervisning men också på etableringsjobb. Hade Johan Pehrson varit här hade nog både jag och han sagt: Nu levererar vi på etableringsjobben, som parterna kom överens om för flera år sedan! Nu förväntar vi oss att parterna också gör sin del av detta.

Den tredje delen av vår plan handlar om att genomföra reformer för att öka tillväxten. Kompetensförsörjningsfrågan är en av de stora frågorna just nu. Därför spelar det roll att vi nu utökar ingenjörsutbildningar, yrkeshögskola och vuxenutbildning för att skapa fler vägar och fler jobb i bristyrken. Vi höjde i år FoU-avdraget, och nästa år förlänger vi expertskatten från fem till sju år. Det där gör skillnad.

Det kommer också att göra skillnad att vi inför ett förenklingsråd nästa år, som på allvar ska se till att vi kan minska regelkrånglet för svenska företag. I dag äter det upp mycket tid, kraft och pengar.

Men, herr talman, statens allra viktigaste uppgift är att garantera säkerhet och trygghet för medborgarna. Utan trygghet – ingen frihet. Vi har krig i vårt närområde och förhöjd terrorhotnivå i Sverige. Det senaste året har präglats av ett hänsynslöst våld på nivåer och platser som vi inte sett tidigare. Förskoleklasser övar just nu på inrymning ifall lekplatsen skulle hamna i gängens korseld. Och som jag sa tidigare finns det faktiskt barn i Sverige som springer runt med automatvapen och riktar dem mot andra barn.

Det här är en nattsvart utveckling. Vi i våra fyra partier har bestämt oss: Denna utveckling måste vändas!

Det är ett läge som kräver en historisk upprustning. Vi har inte råd att inte prioritera både försvar, polis och rättsväsen. Det vi gör nu är dyrt och krävande och tvingar oss till tuffa omprioriteringar och prioriteringar, men det är helt och fullt nödvändigt.

Det är därför vi ökar försvarsanslaget så att vi redan nästa år når 2 procent av bnp med Natos definition. Det är därför vi nu fortsätter att bygga ut rättsväsendet, bygga fängelser och stärka polisen för att komma till rätta med detta.

Inte minst viktigt, herr talman, är att det förebyggande arbetet förstärks. Vi gör en historisk satsning på socialtjänsten med en förändrad socialtjänstlag men också med resurser för att jobba med barn som inte ska behöva hamna i de kriminellas klor.

(Applåder)

Och på tal om barn, herr talman: Få saker är så viktiga för Sveriges framtid som Sveriges barn och att de får en bra skolgång och en bra start i livet oavsett hur de har det där hemma. Jag vet, och jag vet att många av er vet, hur viktig skolan var för oss. Varje barn har rätt till en bra skolgång.

Samarbetspartiernas mål är väldigt tydligt: Skolan ska tillbaka till grunderna. Färdigheter som att läsa, skriva och räkna ska prioriteras tidigt. Det är kunskapsutveckling som ska stå i fokus.

Herr talman! För många barn är skolan också en fristad. En fristad från vad, kan man undra. Jo, bland annat från hedersförtryck. Få saker gör mig så upprörd. Jag vet att många av oss här inne, från alla partier, känner att små pojkar och små flickor ska få växa upp och bli precis som de själva vill. De ska inte hindras i sin utveckling och i sin frihet. Det är därför vi avsätter mer medel och resurser i budgeten för att öka kunskapen om hedersrelaterat våld och förtryck. Vi vill också se att åtgärderna blir ännu mer träffsäkra. Sverige ska vara fantastiskt för varje pojke och varje flicka som växer upp här.

(Applåder)

Man ska också få rätt vård i rätt tid, oavsett var man bor i Sverige. Vi arbetar därför med en nationell vårdförmedling som ska inrättas, allt för att korta väntetiden. Vi föreslår också i budgeten satsningar på ökat stöd till cancervård och kvinnors hälsa men också till arbete mot psykisk ohälsa.

Herr talman! Sverige är också i många avseenden ett föredöme i klimatpolitiken. Näringslivet är långt framme, hushållen är väldigt aktiva och klimatpolitiken är ambitiös. Vi ska fortsätta på den vägen.

I budgeten förstärker vi bland annat Industriklivet och Klimatklivet och fokuserar ännu mer på elektrifiering. Ska vi ställa om och utsläppen gå ned måste vi elektrifiera. Då måste vi ha mer ren el. Vi ska ha fokus på kärnkraft, men här och nu också på laddinfrastruktur och en skrotningspremie så att fler faktiskt växlar från en bensin- eller dieselbil till en elbil. Den resan börjar nu.

Herr talman! En viktig prioritering för regeringen är att svenska folket ska få bättre valuta för sina skattepengar. Det är därför vi arbetar hårt med att komma till rätta med fusk och brott i våra välfärdssystem. Vi ser även över utgifterna i den statliga förvaltningen och föreslår bland annat en generell besparing i statsförvaltningen. Också arbetet med att minska antalet myndigheter börjar nu.

Herr talman! Jag ska snart gå ned för landning.

Sverige befinner sig som jag sa inledningsvis i en väldigt tuff tid. Men vi ska inte heller glömma bort att Sverige har många styrkor som ger oss goda förutsättningar att ta oss igenom detta tillsammans. En viktig styrka är naturligtvis den svenska ekonomin – starka offentliga finanser och låg statsskuld. En annan är att vi nu, till skillnad från förra mandatperioden, återgår till ordnade budgetprocesser. Att vi har en majoritet för budgeten spelar roll, särskilt i en orolig tid. Det skapar förutsägbarhet för både företag och hushåll.

Men, herr talman, Sveriges allra största styrka är människorna – alla vi som bor här. Jag tänker på dig som ställer klockan för att köra till bussen varje morgon eller vaknar för att ta nattpasset på industrin. Jag tänker på dig som läser den där kursen för att få det första jobbet eller som snart ska skriva din första tenta. Jag tänker på dig som är lantbrukare och jobbar från morgonen till sena kvällen för att vi andra ska få mat på bordet. Jag tänker på dig som är entreprenör och kanske uppfinnar morgondagens nya lösningar. Jag tänker på dig som är pensionär och har lagt ett helt arbetsliv bakom dig. Det är alla ni som gör Sverige. Det är alla ni som på så många sätt gör Sverige till ett fantastiskt land att bo i.

Vår budget, den här budgeten, är till för att underlätta för er. Den ska bekämpa inflationen och stötta er i er vardag, men den ska också ta tag i alla de stora problem som Sverige har. Våra fyra samarbetspartier är nämligen övertygade om att den utveckling vi ser går att vända. Den resan har börjat, och vi fortsätter den.  
(Applåder)

I detta anförande instämde Louise Meijer, Johanna Rantsi och Boriana Åberg (alla M).

Anf. 2 MIKAEL DAMBERG (S):

Herr talman! Vi lever i en orolig och dramatisk tid. Vi får gå tillbaka till 40-talet för att hitta ett lika stort säkerhetshot mot vårt land och våra medborgare. Vi får gå tillbaka till 50-talet för att hitta en motsvarande ökning av matpriserna och till 90-talet för att hitta en lika tuff ekonomisk utmaning. Byggandet tvärbromsar, arbetslösheten ökar och gängvåldet eskalerar.

I denna tid är vi samlade i den här kammaren för att debattera Sverigedemokraternas och regeringspartiernas förslag till statsbudget för nästa år. Tyvärr, herr talman, är det en budget som inte återspeglar det allvar som situationen kräver. Det är en budget som gör Sverige fattigare. Det är en budget som fortsätter att underfinansiera välfärden, som bromsar byggandet av välståndslandet Sverige och som inte tar itu med de stora samhällsproblemen.

Jag menar att det är svagt. Det är otillräckligt. När vårt land står inför våra utmaningar krävs ett starkt ledarskap. Vårt land kan mycket bättre än så här.

Herr talman! Den ekonomiska krisen fortsätter att plåga Sverige och Europa. Hushållen har fått äta av sina besparingar för att klara räkningarna. Men räntekostnaderna fortsätter att öka. Hyran fortsätter att gå upp. Matpriserna tynger kassen. Tio års reallöneökningar har urholkats av inflationen.

Nu har inflationen äntligen börjat vika nedåt. Men lågkonjunkturen ser ut att driva upp arbetslösheten, och investeringarna dämpas.

Låt oss summera regeringens ekonomiska resultat så här långt. Prisökningarna i Sverige har varit större än i andra jämförbara länder, nästan dubbelt så stora som i Danmark. Sveriges tillväxt ser ut att bli bland de sämsta i hela EU. Sverige blir fattigare. Vanliga familjer med vanliga inkomster får svårare att klara räkningarna. SD-regeringen har också inflationsskyddat höginkomsttagarna, samtidigt som vanligt folk går på knäna. Det är tufft för de ensamstående föräldrarna men särskilt tufft för barnen.

För de allra flesta människor i vårt land är det här en helt vanlig onsdag. Vardagen rullar på bortom storpolitik, inflationschock och räntebanor. Men den ekonomiska krisen får effekter i vardagen, inte bara för att det blir svårare att betala räkningarna. Nedskränningar och besparingar i skola och fritis, på vårdcentralerna och i äldreomsorgen får effekter på vardagen, rakt in i vanliga människors livspussel.

Prot. 2023/24:7  
20 september

*Debatt med anledning  
av budgetproposition-  
ens avlämnande*

Undersköterskorna oroar sig över hur de ska hinna när kollegorna på passen blir färre och patienterna blir fler. Läraren har ont i magen för att unga killar som behöver lite extra stöd för att klara matteuppgifterna inte längre har en elevassistent som kan stötta i klassrummet.

Regeringen Kristersson–Åkesson har styrt Sverige i snart ett år. Och nu lägger man på riksdagens bord en budget som visserligen innehåller tillskott till kommuner och regioner men som är långt ifrån tillräcklig för att klara välfärdsåtagandet. Den sjukvårdskris som den här regeringens passivitet har skapat kommer att leda till färre vårdplatser, i vissa fall till att hela avdelningar och sjukhus kan behöva läggas ned. Så bygger man inte Sverige starkare. Långt efter det att Elisabeth Svantesson har avgått som finansminister riskerar vi att få leva med konsekvenserna av den nedskärningspolitik som den här regeringen bedriver.

Vi socialdemokrater har visat att det är möjligt att prioritera annorlunda. Om Socialdemokraterna hade fått bestämma hade kommunsektorn fått dubbelt så stora statsbidrag redan i år. Det hade skapat en helt annan situation i skolan och sjukvården.

Nu säger vi att det behövs en helt ny princip, ett systemskifte, för hur vi finansierar vår välfärd. Det måste vara slut med att kalla nedskärningar för satsningar. Välfärden behöver en bottenplatta som tryggar basfinansieringen när kostnaderna ökar. Det kommer inte att räcka för att öka kvaliteten och för att bygga välfärdssamhället starkare. Men det kommer att stoppa de nedskärningar som sker i skymundan samtidigt som politiker slår sig för bröstet för nya satsningar.

(Applåder)

Herr talman! Jag hör regeringen tala om strukturreformer, om nya verktyg för att långsiktigt stärka vår konkurrenskraft och vår tillväxt. Tror vi att tillväxten blir högre eller lägre om färre elever klarar grundskolan med godkända betyg? Tror vi att konkurrenskraften ökar eller minskar om fler måste gå ned i arbetstid för att ta hand om sina föräldrar, eftersom kvaliteten i äldreomsorgen sviktar? Och tror vi på allvar att Sverige blir rikare när färre vuxna kan skapa trygghet och ordning på skolgårdarna och i bostadsområdena?

Den här regeringen har en plan, säger Elisabeth Svantesson. Samma regering som misslyckades med elstödet, som misslyckades med att stötta barnfamiljerna ekonomiskt under förra året och som tyvärr har misslyckats med säkerhetsläget i vårt land vill nu få oss att tro att de har en strategi för att ta oss ur lågkonjunkturen. Samma regering som inte ens orkade göra det mest nödvändiga för att få ned matpriserna, betala tillbaka elbolagens övervinster till svenska hushåll eller stötta sjukvården och skolan under kostnadskrisen försöker nu inbilla oss att de kommer att lösa tillväxten och produktiviteten på sikt. Tillåt mig tvivla, herr talman.

Nu står Sverige och världen inför ett vägskäl. Tusentals trygga jobb håller på att växa fram i tillväxtsektorer. Länder över hela världen tävlar om vem som blir först med att i stor skala producera morgondagens batterier, bilar och fossilfritt stål. Den som ligger först kan räkna hem högre tillväxt, välbetalda jobb, helt enkelt en tryggare framtid. Sverige ligger redan långt framme. Det är oss hela världen sneglar på när de ska ställa om sina industrier och börja producera framtidens produkter. Men vi har inte råd att halka efter.

Under förra århundradet klarade vi i Sverige att stötta framväxten av en världsledande industri som levererade bilar, järnmalm, stål och kullager till hela världen samtidigt som vi byggde folkhemmet – världens mest rättvisa och moderna välfärdssamhälle. Vi kan göra det igen.

När jag var näringsminister påbörjade den socialdemokratiska regeringen nyindustrialiseringen av Sverige. Det hånades en del då. Nu ser vi hur fabriker som ska tillverka batterier och fossilfritt stål växer fram i norra Sverige, i Mälardalen och i Västsverige. Nu måste Sverige växla upp, inte växla ned. Vi måste öka takten, inte bromsa in. Men det krävs en målmedveten politik för tillväxt och en politik som förmår bygga ett helt samhälle.

För att få fler elektriker, maskintekniker och CNC-operatörer måste det finnas fler utbildningsplatser och fler förskolor i närheten av deras arbetsplatser. Det behövs en bostadspolitik som möjliggör för fler bostäder där jobben växer fram och en energipolitik som kan försörja de nya fabrikerna med energi från alla fossilfria kraftslag. Men i stället för att styra mot en trygg framtid kastar den här regeringen ut Sverige på okända vatten. Man skänker bort svenska jobb. Man sätter kommunerna på svältkur, låter bostadsmarknaden rasa samman och gör energipolitiken till föremål för politiskt spel.

Högerregeringens tillväxtpolitik domineras helt av Sverigedemokraternas ideologiska skygglappar. Sverigedemokraterna tycker att tusentals nya industrijobb som mekaniker, elmontör och elektriker är fel sorts jobb. De tycker att vi har för många, inte för få, vindkraftverk, och pressar upp elpriserna för både hushåll och industri. De vill att Sverige tackar nej till miljardinvesteringar som kan innebära en nystart och välbefinnande för stora delar av vårt land.

Det här gör Sverige fattigare, herr talman. Jobben och skatteintäkterna kommer då att hamna någon annanstans. Industrierna och tillväxten kommer att lyfta andra länder. Det är dåligt för Sverige, och det är dåligt för svensk ekonomi.

(Applåder)

Herr talman! Flera bostadsområden har upplevt en sommar som inte liknar någon annan. Våldet har eskalerat bortom alla gränser. Barn mördar. Barn mördas. Hemtjänstpersonal och familjemedlemmar blir måltavlor.

Vi måste klara av att pressa tillbaka gängen, knäcka deras organisationer och bura in fler gängmedlemmar. Annars riskerar Sverige att gå i helt fel riktning. Det krävs en målmedveten kamp för hela rättskedjan. Vi ska riva sekretesskedjor, ge polisen de resurser och verktyg som krävs och bygga fler häktesplatser och fängelser.

Men det kommer inte att räcka, herr talman. Det är den krassa verkligheten. Vi behöver lägga samhällets fulla kraft också på att stoppa nyrekryteringen till gängen. Vi kan lära av Danmark. Vi måste punktmarkera varje ung kille som är på väg in i kriminalitet. Vi måste bryta den förödande segregationen, som sliter isär vårt samhälle och skapar sämre livschanser för så många i vårt land.

Fler människor, fler föräldrar, måste gå till jobbet så att de kan försörja sig och se till att de kan ta föräldraansvaret, som samhället aldrig kan ersätta. Men det kostar. Då är det plågsamt att se att SD-regeringen skär ned på just de insatserna, på socialtjänst och andra insatser, i de kommuner som är hårdast belastade av gängkriminaliteten. De kommer att få ännu

svårare att klara sitt uppdrag att bekämpa nyrekryteringen om nedskärningarna går igenom.

För varje krona som den här regeringen lägger på att stoppa nyrekryteringen till gängen lägger de åtta på att ta bort plastpåseskatten. Det är inte rimligt, herr talman. Det gör Sverige både fattigare och farligare.  
(Applåder)

Anf. 3 OSCAR SJÖSTEDT (SD):

Herr talman! Med den här budgetpropositionen fortsätter vi på den inslagna vägen. Och det gör vi i ett ekonomiskt läge som är väldigt ansträngt. Inflationsbekämpningen är Tidöpartiernas absolut främsta fokus när det kommer till den ekonomiska politiken, till budgetpolitiken.

Vi fortsätter med det arbete som tidigare regeringar kraftigt negligerat men som borde vara statens absoluta kärnuppgift, nummer ett: upprustning av försvarsmakten. Sverige kommer redan nästa år att nå Natos miniminivå om 2 procent. Jag har tidigare sagt att det kommer att ske under mandatperioden. Men vi når den alltså redan 2024. Det betyder inte att arbetet därmed är färdigt, långt därifrån. Den nedrustningspolitik som tidigare regeringar har drivit kommer nämligen att ta lång tid att vända.

Framöver är i alla fall min bedömning att vi kommer att behöva lägga mer fokus på det civila försvaret, på samhällets krisberedskap. Hur anpassad är exempelvis sjukvården för ett läge med krig eller krigsfara? Det gäller även räddningstjänsten. Vad är statusen på våra skyddsrum? Det här är inget som man börjar jobba med när kriget bryter ut. Då är det för sent. Här finns uppenbarligen mängder av erfarenheter och lärdomar att dra, inte minst från kriget i Ukraina.

Herr talman! Paradigmskiftet som Tidöpartierna är i färd med att genomföra gäller även kriminalpolitiken och rättsväsendet. Den här budgeten medför stora resurstillskott till samtliga rättsvårdande myndigheter, inte minst Kriminalvården. Det är en diger uppgift som Kriminalvården har framför sig. Fler bovar och banditer ska sitta inlåsta längre. Parallellt med den kraftiga expansionen tittar vi även på möjligheten att hyra anstaltsplatser utomlands.

Hela kriminalpolitiken var kraftigt underprioriterad under de föregående två mandatperioderna – och då uttrycker jag mig väldigt diplomatiskt. Det kommer att hända mycket på det området under återstoden av mandatperioden.

Herr talman! I Dagens Nyheter för sisådär en månad sedan kunde man läsa hur den här budgetpropositionen skulle medföra ett miljardregn för höginkomsttagarna. Det visade sig vara lögn, eller åtminstone fullständigt hittepå, för okänd gång i ordningen i just den tidningen. När det kommer till inkomstskatten ligger fokus i stället på medelinkomsttagare.

En helt genomsnittlig löntagare kommer att få sänkt skatt. Det finansieras huvudsakligen genom att brytpunkten för den statliga skatten inte indexeras upp, det vill säga precis tvärt emot vad DN påstod. Det är en rimlig åtgärd eftersom brytpunkten justerades upp så pass påtagligt redan i år. Det kommer alltså att vara färre löntagare som betalar statlig skatt 2024 jämfört med hur många som gjorde det 2022.



Människor och hushåll som har hela eller i alla fall delar av sin inkomst från olika transfereringssystem, socialförsäkringssystem och så vidare kommer att kompenseras för den höga inflationen. Garantipensionen kommer att höjas liksom föräldrapenningen, sjukpenningen, sjukersättningen och så vidare.

Kvar har vi då de breda löntagargrupperna, alltså personer med 25 000, 30 000 eller 40 000 kronor i månadslön. De har inte blivit kompenserade för det högre kostnadsläget och har fått se reallöneminskningar, det vill säga fått minskad köpkraft. Alla de får nu sänkt skatt. Och inte att för-glömma: När vi sänker skatten på inkomst av arbete gör vi det givetvis även för inkomst av pension därför att pension är att betrakta som uppskjuten lön.

Den mycket märkliga ordning som gällde under större delen av de föregående två mandatperioderna, där pension beskattades högre än lön, ska vi inte tillbaka till. Det kommer Sverigedemokraterna att vara garant för.

Herr talman! Det kommer att bli billigare att tanka bilen. Vid årsskiftet som var höjdes mil ersättningen, som legat still i storleksordningen 15 års tid, kraftigt från 18,50 till 25 kronor milen. Då sänktes också skatten med 1 krona på dieseln och bensinen. Kommande årsskifte fortsätter vi på den banan. Dieselskatten sätts ned till EU:s absoluta miniminivå, bensinskatten fortsätter att sänkas och framför allt sänks även reduktionsplikten till EU:s miniminivå.

År 2025 kommer bensinskatten att sänkas ytterligare. Det underlättar inte bara för hushållen och för de individer som är beroende av bilen utan även för de näringar där drivmedel är en stor del av kostnaderna. Det gäller givetvis åkerinäringen som exempel, men också jordbruket och skogsbruket.

På tal om jordbruket kommer skatten på jordbruksdiesel att fortsätta ligga på EU:s absoluta miniminivå även 2024 och framgent.

På tal om skatter, herr talman, försvinner den fullkomligt obegripliga, meningslösa plastpåskatten helt och hållet under nästa år.

Det finns givetvis mer att göra inom skattepolitiken. Det lär vi få återkomma till. Men Sverigedemokraterna kommer att fortsätta driva på för lägre bränsleskatter.

Herr talman! De statliga tillskotten till landets kommuner och regioner kommer att öka med 16 miljarder kronor. Det är en historiskt hög siffra, men den är välbehövlig. Kommunsektorn kommer att dras med underskott nästa år på grund av det höga kostnadsläget på grund av den höga inflationen. Gör vi ingenting alls är risken för stora uppsägningar bland kommuner och regioner väldigt hög, men med de här åtgärderna minskar den risken om inte till noll så åtminstone väldigt, väldigt påtagligt.

Jag vill också poängtera att de generella statsbidragen som inte är öronmärkta åt det ena eller det andra hållet dessutom är permanenta. De är inte bara generella – de är permanenta. Det vill säga att om inflationen verkligen faller tillbaka som prognoserna ändå vill göra gällande kommer inte de här pengarna att för den sakens skull försvinna.

Förra regeringen gjorde också en del tillskott till kommunerna, men de pengarna var normalt av tillfällig karaktär, det vill säga att man fick en påse pengar för ett år som sedan försvann under nästkommande år. Det

blir av uppenbara skäl svårt för kommunerna att planera med den sortens ryckighet.

Herr talman! Nu debatterar vi regeringens budgetproposition, och för ordningens skull kan jag väl deklarerat att Sverigedemokraterna står bakom den här budgetpropositionen. Sverigedemokraternas riksdagsgrupp kommer att rösta för det här när det blir dags för votering.

Vi fyra partier har ännu en gång visat att vi kan förhandla, kompromissa, komma överens och dessutom samla en majoritet för den ekonomiska politiken. Det klarade den förra regeringen inte av, alltså att samla stöd av en majoritet för den ekonomiska politiken i den här kammaren. Det leder till den uppenbara frågan vad man egentligen är överens om hos de fyra partierna på vänsterkanten. Vi har noterat att man är överens om att Sverigedemokraterna är jättedumma. Så mycket har jag noterat. Att Richard Jomshof inte borde få vara utskottsordförande har jag också noterat, liksom att det ska vara superdyrt att tanka bilen.

Man verkar också vara överens om att vi ska tillbaka till en okontrollerad och ansvarslös linje i migrationspolitiken. Det vill man alltså i ett läge där invandringen till Sverige faktiskt minskar trots att den ökat i resten av EU, det vill säga i ett läge där Tidöpartiernas omläggning av invandringspolitiken verkar börja ge effekt.

Man är inte överens om vi ska ha planekonomi eller marknadsekonomi. Det är man inte. Man är inte överens om man föredrar kapitalism eller marxism. Man är heller inte överens om vi ska ha valfrihet eller monopol. Det är ju lite halvrelevant, kan man tycka, när det kommer till att utforma den ekonomiska politiken. Om man vill föreställa något slags presumtivistiskt regeringsunderlag är det ganska svajigt, minst sagt.

När man har deklarerat sitt avståndstagande från Sverigedemokraterna för ännu en gång i ordningen – vad är planen sedan? Det var partiledardebatt för ganska exakt en vecka sedan, och av den att döma finns det inte särskilt mycket mer planer än så.

(Applåder)

#### Anf. 4 ALI ESBATI (V):

Herr talman! Sverigedemokraterna och de övriga högerpartierna har nu levererat en budget till riksdagen. Den måste ju åtminstone sägas vara tydlig på några områden. I ett läge när de som arbetar inom skolan, sjukvården och äldreomsorgen dagligen ser behoven växa dem över huvudet väljer SD och regeringen att leverera ännu en nedskärningsbudget – inte för att pengarna saknas utan för att man aktivt väljer att inte tillskjuta medel.

Vad de styrande i de här bankerna har föresatt sig och valt att bekämpa är själva den rikedom som ligger i det civilisatoriska åtagandet att värna kvaliteten i det gemensamma, mänskligt behovsstyrda. Prioriteringarna lyser också igenom när man ser vilka hushåll som värnas och omhuldas och vilka som möts av axelryckningar och tomma ord.

För de mycket få mycket välsituerade som knappt behövt göra några förändringar i sina vanor när maten, elen och boräntorna blivit ordentligt dyrare väntar i den här budgetpropositionen mer stöd och mer subventioner. Så icke för den ensamstående mamman som har fått skära bort allt till sig själv för att sätta mat på bordet till barnen. Inte heller för småhusägare som fått många natters sömn störd av en gnagande oro för sina räntekost-

nader eller för hyresgästen som aldrig omfattats av rotbidrag och aldrig haft råd med rutsubventionerad städhjälp. De får i stället bidra till att bidragen som främst går till ordentligt välmående grupper ska bli mer generösa.

Det ska bli billigare att bygga om verandan, eventuellt i sommarhuset utomlands, eller att flytta flygeln från en salong till en annan. Det är den faktiska prioritering som SD och regeringen gör. Den som är ung, student eller kanske har sitt första jobb får glädjen att bidra lite extra till den festen när regeringen passar på att avskaffa rätten till fri tandvård för unga vuxna, som det för övrigt var Vänsterpartiet som såg till att förhandla fram för några år sedan.

Detta läggs ovanpå ännu ett jobbskatteavdrag som ger mer till dem som har mer från förr. Genom sin konstruktion fördjupar det den orättvisa som går under namnet funkisskatten, alltså att den som på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning inte har möjlighet att förvärvsarbeta måste betala en högre skattesats på samma summa. Nog är prioriteringarna tydliga – närmast parodiska – utan att för den skull vara särskilt skojiga.

När det kommer till behovet av att anpassa Sverige till de pågående klimatförändringarna har SD:s antipati mot fakta och statistik gift sig väl med det gammalmoderata ointresset för investeringar som kan komma hela samhället till del. Förlorarna är svenska folket. Regeringen ökar utsläppen, även enligt regeringen själv. Men på energi- och elektrifieringsområdet, där vi behöver en gigantisk omställning, händer inte mycket. När det gäller järnväg och kollektivtrafik går det bakåt.

Allt det här gör att Sverige alltmer blir ett land på efterkälken, både i förhållande till det existentiellt avgörande globala klimatarbetet och när det gäller att placera vår ekonomi, vår industri och våra företag i en bättre position när världen ofrånkomligen förändras. Det är en politik mer präglad av ett slags pojkrumsaktig efterfeststämning än av viljan att resonera, agera och ta ansvar.

Herr talman! Den nedskärningsbudget som läggs fram för välfärdens tjänster beskrivs på regeringens hemsida under rubriken ”Kraftiga tillskott till välfärden i höstbudgeten” med påståendet att regeringen vill förbättra de ekonomiska förutsättningarna för kommuner och regioner. Men regeringen skjuter bara till 10 av de 28 miljarder som kommuner och regioner hade behövt för att hålla verksamheten på ungefär samma redan hårt pressade nivå. Det är sådana här pr-dominerade spinn som försvårar det demokratiska samtalet i sig.

Till sist hamnar vi i finansministerns glada uppmaning häromdagen: Man har också ett eget ansvar att jobba med effektiviseringar. I klartext: Sjuksköterskor och lärare måste tugga i sig att de för varje år får en alltmer ohållbar arbetssituation, så att finansministern kan erbjuda landets kapitalägare och höginkomsttagare större offergåvor från de gemensamma resurserna.

Det här händer samtidigt som regeringsföreträdare återkommande försöker ge sken av krafttag mot de kriminella gängen och nyrekryteringen dit. I pauserna mellan tuffa posor och pratet om ständigt mer av dokumenterat verkningsslös eller kontraproduktiv repression påstår man från det hållet även ibland att förebyggande arbete är viktigt. Men hur ska detta viktiga arbete materialiseras? Hur ska det bli möjligt att se fler elever som är på glid och ge dem den extratid som krävs när så gott som alla kommuner i

Sverige kommer att behöva skära ned på skolverksamheten i en redan pressad situation? Hur ska de drygt hälften av landets socialchefer som redan i dag anger att de inte kan klara av dagens behov eller ens upprätthålla rättssäkerheten i insatserna kunna bära de nya nedskärningskrav som följer med regeringens budget och dessutom göra mer av förebyggande arbete?

Jag vet inte om finansministern förväntar sig att detta ska ske genom gudomligt ingripande, men hennes budget pekar i alla fall i en annan biblisk riktning: Den som har en dyrbar uteplats och har råd med tre utlandssemestrar per år, åt honom ska varda givet, men den som icke har, från henne ska tagas också det hon har.

Herr talman! De här försöken att lägga dimridåer ser vi också när nu trixiga justeringar av stora nedskärningar som genomförs eller aviseras presenteras som satsningar. Det finns flera sådana exempel från miljöpolitikens och arbetsmarknadspolitikens område. Ett flagrant exempel är när frontalangreppet mot studieförbunden, ett dråpslag som innebär 30–40 procent i nedskärningar och ett hot mot verksamhetens själva existens, ställs mot en påstådd satsning på yrkesutbildningar och folkhögskolor. Det krävs bara en liten titt i budgeten för att se att det samlat sett är fråga om nedskärningar över hela linjen.

Men låt det i alla fall stå helt klart: Attacken mot studieförbunden och mot den svenska folkbildningsmodellen är ett ideologiskt motiverat angrepp mot just det som gör en demokrati livaktig, mot det som utgör ett hinder för den auktoritära samhällsutveckling som är SD-högerns essentiella mål. Denna höger, som regeringspartierna nu sorterar under, har alltid och överallt avskytt sådant som inte helt låter sig kontrolleras av vare sig staten eller kapitalet: fackföreningsrörelsen, journalistik i allmänhet och public service i synnerhet, akademien, civilsamhället, föreningslivet och folkbildningen.

Herr talman! Det som nu sker i Sverige måste beskrivas med ord som täcker allvaret i utvecklingen. Detta är svårt i en budgetdebatt där vi talar om anslag, miljoner, utspel och myndigheter. Man mister lätt de långa linjerna ur syne. Men nedskärningarna i välfärden, den hetsiga kulturkrigsretoriken och angreppen på civilsamhället är tätt sammanvävda ting. Effekten av politiken är systematiska steg bort från det som har gjort Sverige till ett land där rikedomerna kunnat återspeglas i kvaliteten på de gemensamma välfärdstjänsterna, där det offentliga varit inriktat på att lyfta upp människor mer än att trycka ned dem och där samhällets institutioner och makt-havarnas visioner kunnat vara mer inriktade på att fostra gemenskap än på att så split. Det är detta Sverige som den högernationalistiska regeringen utarmar. Sverige blir med det blåbruna budgetförslaget både fattigare och farligare.

Men i allt detta finns också svaret på var hoppet står att finna och var motståndet måste resas. De senaste månaderna har vi sett det hända kring en fråga som inte uttryckligen handlar om budgeten utan om det blåbruna försöket att introducera angiverilagar i Sverige. Detta har fått fackliga organisationer, lärare, läkare, socialsekreterare, kommunpolitiker, grannar, pensionärer och ungdomar att säga ifrån för att slå vakt om varandra och slå vakt om det som är viktiga kärnvärden i vårt land.

Det är just den impulsen som belyser vägen framåt ut ur den skymning som den här budgeten är med och bidrar till. Vi är några som gör det vi kan inne i den här kammaren och i de här korridorerna. Men styrkan i den oppositionen är avhängig det som sker där ute. Låt oss tillsammans se till att det närmaste året blir ett år då Sverigedemokraterna och deras stödpartier i regeringen får höra hur det är i välfärden när resurserna tryter, hur det känns att vara kroniskt sjuk eller långtidsarbetslös och höra politiska makthavare säga att man ska skärpa sig och inte stapla bidrag och hur det är att slita i ett arbetaryrke, sitta med en massa månad kvar i slutet av lönen och sedan höra finansministern lova bort rutbidrag och skattelättnader till just dem som slipper oroa sig för sin ekonomi.

Mitt och Vänsterpartiets löfte är att vi ska vara med, lyssna noga och se till att de rösterna och den verkligheten får genljuda i debatterna här. Sverige förtjänar bättre än den här budgetpropositionen.  
(Applåder)

Anf. 5 MARTIN ÅDAHL (C):

Herr talman! Vem är det som kör egentligen i den ekonomiska politiken i Sverige? Vart är vi på väg? Det är det nog många som frågar sig efter att ha hört den här regeringen presentera Tidöbudgeten. Vi har en tillväxtkris, men vi får ingen tillväxtpolitik. Vi har en välfärdskris, men man prioriterar inte skolan, trots att tusentals lärare sägs upp. Vi har en global klimatkris. I det läget höjer regeringen med berätt mod, som Ebba Busch hade sagt, utsläppen dramatiskt. Vi har en kostnadskris på den svenska landsbygden. Då prioriterar man billigare bensin i storstäderna.

Det är mycket som är bra med den här budgeten. Man satsar på försvaret, men man borde göra ännu mer för Ukraina. Man satsar på polisen, men man borde göra mer för domstolarna och, som sagts här i debatten, mer för det sociala. Men vi har en tillväxtkris där Sverige har den sämsta ekonomiska utvecklingen i EU. Vi är i stort sett det enda land i västvärlden som kombinerar fallande bnp, hög arbetslöshet och hög inflation. Alla har något av detta, men *ett* land har allt samtidigt. Det finns en stor oro bland våra vanliga löntagare och bland våra företagare över vart Sverige är på väg.

Vad blev då svaret till alla dem som tänkte att Ulf Kristersson och Elisabeth Svantesson, även om de sitter där lydigt i Jimmie Åkessons kavajficka, kanske ändå skulle kräva klassisk liberal ekonomisk politik där tillväxten kommer av flit, arbetslinjen och strukturreformer? Det är en politik som gör att det lönar sig att arbeta och starta företag genom att man sänker skatten på arbete och får ned kostnaderna, som vi framgångsrikt gjorde under Alliansen. Vad gör Tidöregeringen? Jo, den kommer med höjd skatt på arbete, högre kostnader för företagen och höjd a-kassa. Det är som en dålig blåkopie – om den nu ens är blå – av Socialdemokraternas ekonomiska politik. Man fortsätter att höja arbetsgivaravgifterna för ungdomar, när vi måste sänka kostnaderna för att få ned inflationen.

Nu ska man höja med 5 000 kronor i månaden för att anställa 15–17-åringar. Vi vill att de ska jobba i kiosken på sommaren och inte dra på byn och kanske med gängen.

Herr talman! Jag vet att Elisabeth Svantesson har sagt om och om igen och även i morse att hon sänker skatten för en polis och en sjuksköterska från 14 000 kronor. Men det, mina vänner, är en del av den nya bluffen.

Om finansminister Elisabeth Svantesson inte hade gjort någonting och bara suttit på händerna hade en tandläkare och en högt kvalificerad polis som jobbar med OB, vilket många får göra nu, fått 20 000 kronor lägre skatt än de nu får med den här politiken. Hon höjer skatten dramatiskt.

Dessutom är det ingen som är i närheten av de 14 000 kronorna. Tittar man i regeringens egna tabeller är det 2 200 kronor i månaden per person. En undersköterska som jobbar deltid får 20 kronor i månaden i lägre skatt.

Skattesiffrorna manipuleras och begreppen tummas på. Det är inte ordning på svensk ekonomisk politik, som Ulf Kristersson sa. Det är djup oordning. Nu drabbar det även skolan och välfärden. Det är på sätt och vis dessutom tyvärr en landsbygds-kris, eftersom det ofta är de minsta skolorna och vårdcentralerna på landsbygden som får stänga först.

Välfärden i kommunerna och regionerna går 28 miljarder back nästa år och är på väg mot 30 miljarder och däröver. Många föräldrar har i höst fått beskedet att byskolan ska stänga. Det är en av de hundratal skolor som kommer att stänga nästa år.

Många föräldrar med barn i skolan märker hur klasserna fortsätter att växa. Just de resurser som ska gå till dem som behöver extra stöd eller som kanske till och med är på glid försvinner. Det är tusentals lärare som sägs upp med långsiktigt negativa konsekvenser.

Det är jättetrevligt att sänka skatten på snus, Oscar Sjöstedt. Men är det värt det när sänkningen motsvarar 800 lärare i svensk skola? Jag tror att till och med att din random 18-åring tycker att det i så fall är bättre att satsa på lärare.

Regeringen lägger 3 miljarder på skolan. Det täcker inte ens inflationen. Samtidigt kastar man ut bildningsidealet med badvattnet när man skär ned på de studieförbund som gett människor runt omkring i landet bildning. Jag har träffat människor som har fått en helt ny livsmening. Det har öppnat nya världar. Det kastar man bara bort för att det ser fint ut i en debattartikel.

Särskilt hårt drabbar allt detta den svenska landsbygden, som inte verkar räknas längre för regeringen. Är det någon på den svenska landsbygden, herr talman, som har sett av den där prissänkningen på diesel? Den har försvunnit som ett streck i vattnet, i bensinen eller vad det nu är.

Jag talar inte om de 10 kronorna som ska komma vid årsskiftet. Där uppmanar jag alla som tittar: Håll koll! Kommer priset på diesel och bensin gå ned med 10 kronor som SD lovade att det skulle göra den 1 januari 2024? Tanka före, och tanka efter. Är det 10 kronor billigare viker jag mig direkt.

Jag talar om den sänkning som man gjorde i fjol som man smetade ut på alla. Pengarna gick till att man fyllde stadsjeepen i storstaden för alla som i stället skulle kunna åka tunnelbana, spårvagn, buss eller byta till en elbil.

Tidöpartierna hånar oss i Centerpartiet när vi vill skicka rejäla bensincheckar till alla som på riktigt är beroende av bilen på den svenska landsbygden och som bor glest. Håna på ni! Men vad har ni gjort för dem? Ingenting. Ni har slösat bort pengarna på storstadsbor.

Det för oss till klimatkrisen, som blivit dagens tema budgeten. Som EU-medlemmar får vi så monumentalt underkänt för vår klimatpolitik att vi inte får ta ut 38 miljarder av de gemensamma resurserna, som regeringen så stolt förhandlat om i stora dealar. Vi får så dåligt godkänt.

Jag läser innantill i regeringens egen budget. Det är plockat direkt i den budget som Elisabeth Svantesson just lämnade in. Till följd av beslut som fattats mellan den 1 juli 2022 och den 1 juli 2023 beräknas utsläppen öka med 5,9–9,8 miljoner ton koldioxidekvivalenter.

Jag läser i tabell 3.2. Etappmålet Ett långsiktigt utsläppsmål uppnås inte. Minskning av växthusgaser ESR uppnås inte. Minskning av växthusgasutsläpp ESR till 2040 uppnås inte och så vidare. Det står ”uppnås inte”, ”osäkert” och ”uppnås inte”.

Det är inte så konstigt. Man har tagit bort den största bonusen för bidrag till elbilar, och försäljningen av elbilar har stannat upp. Det är inte så konstigt. Man har tagit bort inblandning av biobränsle. Vad har man ersatt den med? Ingenting.

Det brukar sägas att det är jättebra att man satsar på laddinfrastruktur. Det brukade heta att det inte är någon idé att ha elbil om det inte finns laddstationer. Nu blir frågan: Är det någon idé att ha laddstationer när det inte finns några elbilar?

Det var Sveriges stolthet att vi hade en växande ekonomi. Det är vad våra stora gröna industrier nu bygger på. Samtidigt hade vi sjunkande utsläpp. Vad får vi nu? En fallande ekonomi och rusande utsläpp. Sälj det till Kina och i världen! Ha det som varumärke för Sverige!

Det värsta är att lösningen är så nära. Använd alla dessa miljarder till människor som är beroende av bilen och som i dag inte har råd. Gud vet att vi har träffat dem i olika sammanhang. Ge dem möjlighet att byta till en miljöbil och till billigt, svenskt grönt bränsle.  
(Applåder)

Ge tillbaka makten över klimatet! Det behövs en folkrörelse för klimatet i stället för en fossilbudget. Vi ställer ständigt frågan till regeringen: När kommer den sänkta skatten på arbete? Vad säger regeringen? Mañana, sedan.

När får vi lägre kostnader på landsbygden? Mañana. När får vi ned utsläppen? Verkligen mañana. När får vi tillbaka fler lärare i skolan? Mañana. Mañana, mañana och mañana, säger mañanaregeringen. Men billigt snus, billig bensin i storstaden och billigare plastpåsar får vi nu på en gång!  
(Applåder)

Ministrarna i Tidöregeringen skruvar sig som metmaskar på en krok. De skruvar och vänder på siffror och budskap så att det ska låta som en riktig borgerlig regering. Men hur ni än vrider och vänder på er sitter ni på SD:s krok, och ni kommer inte loss.

Sanningen, finansminister Elisabeth Svantesson, är att det inte är du som bestämmer över den ekonomiska politiken. Det är inte du som kör. Det är Jimmie Åkesson. Det är därför det är billigare plastpåsar i stället för fler lärare i skolan och billigare bensin i storstaden i stället för på landsbygden. Det är därför skatten höjs mer än den sänks.

Vår styrka som nation är att vi har mött stora kriser med strukturreformer. Det har handlat om 90-talets stora reformer. Nu senast reformen av LAS, omställning och jobbskatteavdraget. Men nu har vi ingen styrfart. Vi ser inte ett hopp för alla de ungdomar som vill ha en stark skola som lyfter dem vare sig de bor i en bruksort eller på landsbygden.

Gå tillbaka till grunden! Höj inte skatten på arbete, utan sänk den! Höj inte kostnaderna för arbetsgivarna och kostnaderna för att ha ett företag, utan sänk dem! Höj inte skatten för att kunna höja a-kassan, utan håll arbetslinjen! Då ökar vi tillväxten och dämpar samtidigt inflationen.  
(Applåder)

I detta anförande instämde Daniel Bäckström och Ulrika Heie (båda C).

Anf. 6 HANS EKLIND (KD):

Herr talman! Som kristdemokrat vill jag gärna inleda med att peka på de fortsatta och viktiga satsningar som görs inom vården och omsorgen. I budgeten införs nu ett sektorsbidrag till hälso- och sjukvården på 3 miljarder kronor.

Arbetet med att korta vårdköerna och öka tillgängligheten fortsätter med inrättandet av en nationell vårdförmedling som gör att patienter som väntar på vård kan erbjudas vård på ett annat ställe där vårdgivaren har en kortare väntetid.

Regeringen förlänger också det som kallas för Äldreomsorgslyftet. För en värdig och trygg äldreomsorg är kompetensförsörjning och rätt kompetens hos personal centralt. Med Äldreomsorgslyftet stärks den kommunala vården och omsorgen om våra äldre genom att ge ny och befintlig personal möjlighet att genomgå utbildning till vårdbiträde eller undersköterska på betald arbetstid.

Herr talman! Regeringen använder alltså 40 procent av reformutrymmet till att förstärka statsbidragen till kommuner och regioner. Om vi jämför läget i Sverige före pandemin med den budget som nu läggs fram lägger vi cirka 18 miljarder kronor mer på hälso- och sjukvården. Det behövs.

Arbetet med att få fram fler vårdplatser måste gå vidare. Åren 2023–2025 får regionerna 2 miljarder kronor per år för arbetet med detta så att vi inte ska ha lägst antal vårdplatser i hela EU per capita. Fakta är att inom OECD är det bara Chile, Colombia, Costa Rica och Mexiko som har färre vårdplatser än Sverige. Vi dubblar i budgeten satsningen mot cancer och barncancer.

En annan viktig satsning som den här regeringen gör är att försöka locka tillbaka all den personal som har lämnat hälso- och sjukvården. 17 000 sjuksköterskor arbetar i dag i andra sektorer än hälso- och sjukvården. Den personal som i dag gör heroiska insatser behöver bli fler. Vi behöver fler händer och fötter inom vården.

I den här budgeten tillförs alltså nästan 16 miljarder kronor till kommuner och regioner. Det är stora tillskott – nästan hälften av reformutrymmet. Detta möjliggör att vi tillsammans kan överbrygga inflationschocken, men samtidigt ska vi naturligtvis vara ärliga och säga att ingen kommer undan inflationens konsekvenser. Varken barnfamiljen, företagaren, pen-



sionären eller kommunen och regionen kan kompenseras helt, men tillsammans hjälps vi nu åt för att klara detta.

Med den budget som presenteras i dag menar jag att Sveriges regering visar att det går att kombinera en återhållsam finanspolitik för att trycka ned inflationen med att samtidigt sätta reformer som bygger Sverige starkt. Det handlar om förstärkning av rättsväsendet och försvaret men också välfärden och hushållens ekonomi.

Även om det är en återhållsam budget för att bekämpa inflationen rymmer den åtgärder som stöttar dem som drabbats hårt av inflationen. Jag tänker då inte minst på att vi nu faktiskt förlänger det höjda bostadsbidraget till barnfamiljer med svag ekonomi. Det kan ge en barnfamilj en förstärkning med upp till 2 100 kronor per månad.

Vi sänker skatten på arbete för framför allt låg- och medelinkomsttagare och dessutom för alla pensionärer. Vi sänker bränsleskatterna, inte minst så att de som bor i glesbygd och är beroende av bilen för att få det där unika livspusslet att gå ihop ska kunna klara detta med sin ekonomi.

Herr talman! Som avslutning vill jag säga att här också finns en kompensation för alla som är födda 1957. De har ju under innevarande år betalat för mycket skatt, för de fick inte del av grundavdraget. Det handlar om någonstans i storleksordningen 24 000 till 28 000 kronor för mycket. De pengarna återförs nästkommande år till deras rättmätiga ägare. Det var en miss av de förra regeringen. Den åtgärdas nu, för rätt är rätt och fel är fel.

(Applåder)

Anf. 7 JANINE ALM ERICSON (MP):

Herr talman! Sverige befinner sig i ett svårt läge i en orolig omvärld. Rysslands brutala anfallskrig mot Ukraina har kastat Europa och Sverige in i en kostnadskris som drabbar hushåll, företag och välfärd. Det råder alltså ingen brist på utmaningar att ta sig an. Därför är det oerhört allvarligt att regeringen tillsammans med Sverigedemokraterna i dag presenterar en budget som är extremt kortsiktig. Den återhållsamhet som regeringen är så stolt över sågas av en i stort sett enig ekonomkår, som pekar på behoven av långsiktiga investeringar. I detta kan jag bara instämma.

Regeringen och Sverigedemokraterna använder sig av inflationen som en ursäkt för att inte göra speciellt mycket. Men det går ju att göra saker här och nu utan att spä på inflationen. I flera andra länder har man mött krisen med investeringar. Även där faller inflationen nu. Det borde vi ta fasta på, för vi kan inte vänta med de investeringar och de utmaningar som vi står inför.

Den här sommaren har skogar brunnit. Städer har översvämmats, och samhällen har krossats i allt extremare stormar världen över – allt på samma gång, på olika platser och med sina egna förklaringar, men i grund och botten har allt orsakats av samma sak. Det handlar om ett förändrat klimat som får katastrofala konsekvenser för alla oss som lever här och nu, för dem som kommer efter oss och för de djur och ekosystem som vi är beroende av.

Prot. 2023/24:7  
20 september

*Debatt med anledning  
av budgetproposition-  
ens avlämnande*

Klimatförändringarna och deras konsekvenser är vår tids ödesfråga, inte längre för att framtiden riskerar att raseras för våra barn och barnbarn utan också för allas våra liv här och nu.

På Afrikas horn lever barn i flyktingläger under gassande sol. Varje dag är en kamp om mat och vatten. I Libyen kämpar tusentals människor på liv och död mot den katastrof som har drabbat dem. Och i södra Europa har sommarens hetta krävt otaliga människoliv.

Klimatförändringarna är här. Men den här regeringen fortsätter att agera som om vi har flera jordklot att leva på. Vi var på väg att nå klimatmålen för 2030, men nu är vi, på grund av medvetna politiska beslut, på väg att helt missa målen. I stället för att ta ansvar och vidta de åtgärder som krävs väljer regeringen att kratta manegen för att slopa målet. Det är för mig helt bisarrt.

Efter att ministrarna på Klimat- och näringsdepartementet inte velat prata om klimateffekter när de har presenterat sina så kallade satsningar fick vi det i dag svart på vitt: Sverigedemokraternas och regeringens budget ökar utsläppen. Till 2030 kan de beslut som fattats under det gångna året leda till utsläppsökningar på uppemot 10 miljoner ton. Det är mer än 20 procent av Sveriges årliga utsläpp.

I valrörelsen utlovade Moderaterna en grön höger. Nu vet vi att det i stället blev en kolsvart ekonomisk politik.

Det blir extra bisarrt när finansministern pratar om en effektiv klimatpolitik. En effektiv klimatpolitik borde ju vara en politik som minskar utsläppen. Men den här budgeten och den här regeringen ökar dem i stället. Jag förstår inte hur man har mage att kalla det för effektiv politik.

I stället för att investera i billigare kollektivtrafik och ökad jämlikhet sänker Tidöpartierna skatten på fossila bränslen. I stället för att se till att vanligt folk ska ha råd med en bil som drivs av billig svensk el gör regeringen det dyrare genom att bort elbilsbonusen.

Alla i den här kammaren vet vad klimatförändringarna beror på. Alla här inne vet att det är mänskliga utsläpp som har försatt oss i den här situationen och att det bara är genom att drastiskt minska våra utsläpp som vi kan möta katastrofen. Alla vet det, men alltför många i den här kammaren verkar vara helt oförmögna att agera.

Skördar slår fel, livsverk förstörs och bränder sprider skräck när klimatförändringarna slår mot vårt samhälle. De rättsliga efterspelen om vem som ska ta notan för översvämningen i Gävle pågår just nu, och man diskuterar miljardbelopp. I samma takt som vi minskar utsläppen måste vi också kunna anpassa oss till det förändrade klimatet.

I dag behöver man inte längre "lita på vetenskapen" för att förstå vad det är som händer. Det räcker med att fråga Gotlands jordbrukare, de personer som fått sina källare översvämmade eller de människor som drabbats av bränder på Hawaii, Rhodos eller Teneriffa. De kommer alla att konstatera en och samma sak, nämligen att klimatkrisen är här och att kostnaderna för att inte agera är enorma. Det mänskliga lidandet är oöverblickbart. Och det kommer också att bli värre.

Vårt beroende av fossila bränslen har lett oss rakt in i en klimatkatastrof och försatt oss i den kostnadskris vi genomlever. Det är samma klimatkatastrof som det nu måste vara politikens främsta uppgift att hantera.

Men Ulf Kristerssons regering verkar ha missuppfattat det hela. An-  
tingen förstår man inte vilken verklighet vi lever i, eller så bryr man sig  
helt enkelt inte om att hantera den. Jag vet inte vilket som är värst, men  
konsekvenserna är desamma.

För att Sverige ska kunna ta vara på den möjlighet som den gröna om-  
ställningen erbjuder måste den vara rättvis och bygga ett samhälle som  
håller ihop – ett samhälle som är till för oss alla och inte bara för några få.  
Det samhällsbygget kommer inte att ske av sig självt, och tyvärr kommer  
det inte heller att ske med hjälp av den här regeringens politik. Det är snar-  
rare tvärtom. I en tid när vårt gemensamma behovs mer än någonsin är det  
välfärden och jämlikheten som får stryka på foten när Ulf Kristersson och  
Jimmie Åkesson får bestämma.

Sverigedemokraterna och regeringen lovade att de inte skulle lämna  
välfärden i sticket. Ändå är det precis vad de gör. Regeringens nedskär-  
ningspolitik kommer att drabba oss alla. Det handlar om lärarna i skolan,  
sjuksköterskorna i vården och vårdbiträderna i omsorgen – alla dem som  
statsministern tackade så varmt i sin regeringsförklaring häromveckan.  
Det är deras arbete som Sverigedemokraterna och regeringen nu gör svår-  
rare. Att tacka vår gemensamma välfärds hjältar är billigt, men det är inte  
applåder som behövs utan högre löner, fler kollegor och bättre anställ-  
ningsvillkor.

Nedskärningarna drabbar inte bara dem som arbetar i vården. De går  
ut över barnen i skolan, som blir av med sina lärare och elevassistenter. De  
slår mot de sjuka som får vänta på den vård de behöver när sjukhusen  
tvingas till neddragningar. Det drabbar barnen i förskolan när det dras ned  
på den pedagogiska verksamheten och det blir svårare att se varje enskilt  
barn.

Herr talman! Jag har precis som alla andra här inne chockats av råheten  
och det brutala våld som vi bevittnat de senaste veckorna. Att barn mördar  
andra barn är helt förfärligt. Denna våldsspiral måste brytas.

Bakom varje pushnotis, bakom varje rubrik och bakom varje polis-  
avspärning finns människor vars liv brutalt tagit slut och ännu fler vars  
liv aldrig kommer att bli som förr. De kriminella gäng som sätter skräck i  
hela samhället måste bort från gatan och in i fängelset. Där är vi helt över-  
ens.

Men vi får aldrig tro att vi kan stanna där. Vi måste också våga satsa  
på våra barn och ungdomar och ge dem framtidstro. För att de satsningar  
som regeringen lägger på polis och kriminalvård på riktigt ska få effekt  
måste vi lägga minst det dubbla på det förebyggande arbetet. Att sänka  
stödet till folkbildningen och civilsamhället i den tid som är nu ger oss ett  
samhälle som glider isär i stället för att skapa sammanhållning.

Den gröna omställningen är vår tids stora samhällsomvandling och en  
investering för en bättre framtid. Gör vi det rätt kommer vi att skapa ett  
Sverige som håller ihop, där vi möter krisen tillsammans. Det är då ett land  
som inte bara ställer om utan som faktiskt också bygger ett bättre samhälle  
med tusentals nya jobb, en robust välfärd och skyddsnät som fungerar.

Men i stället för att rusta upp och ställa om väljer denna regering att  
riva ned och suga ut. Medan resten av världen ställer om gör Sverige en  
historisk U-sväng. För första gången på 20 år har vi en regering som aktivt  
ökar utsläppen.

Miljöpartiet har lagt grunden för den gröna omställningen. Det gjorde vi när vi satt i regeringen. Vi började bygga världens första fossilfria välfärdsland. Det vill vi fortsätta göra. Det måste vi fortsätta göra.

Vi vill stärka välfärden, öka jämlikheten och investera i omställningen. Den blåbruna regeringen gör det rakt motsatta. Vi vet att det går att förändra framtiden och bygga ett bättre Sverige. Men det krävs vilja. Det krävs handlingskraft. Och det krävs mod. Det är något som denna regering tyvärr saknar.

(Applåder)

I detta anförande instämde Katarina Luhr och Jacob Risberg (båda MP).

Anf. 8 CECILIA RÖNN (L):

Herr talman! Detta är min första budgetdebatt. När jag lämnade näringslivet för ungefär ett år sedan för att bli politiker ett tag hade jag målet att göra skillnad och berätta vad Liberalerna vill framåt. Men efter att ha hört oppositionens lögn i talarstolen i dag får jag också lägga till att jag ska hålla mig till sanningen. Jag tycker att våra medborgare faktiskt förtjänar det.

(Applåder)

Herr talman! Vi ska bygga Sverige starkare tillsammans. Det finns ett område som är grunden för det bygget. Det är självklart skolan. Klarar man som barn kunskapskraven och lämnar man skolan med känslan av att man kan åstadkomma precis vad man vill ligger världen framför ens fötter när man står med studentmössan i handen. Därför är det min och Liberalernas målbild, och därför kommer Liberalerna alltid att prioritera skolan. Vi vill att varenda unge ska klara skolan, vilken start i livet man än har haft.

Budgeten gör just det, prioriterar skolan. Regeringen miljardsatsar med 1,2 miljarder till skolan. Och när det gäller de ytterligare 16 miljarderna i välfärdssatsningar kommer en stor del av det också att gå till skolan.

Nu möter vi också behovet av riktiga läroböcker, skönlitterära böcker och skolbibliotek tillsammans med en plan för att bemanna och fylla biblioteken. Läsa, skriva och räkna är grunden för att skapa sig sin egen framtid. Vi stärker skolans kunskapsbidrag och ser till att det blir bättre villkor för lärare i utsatta områden.

Herr talman! Den här regeringen använder både stålhandske och lovikkavante. Samtidigt som det genomförs historiska satsningar på rättsväsendet höjer vi insatserna vad gäller det förebyggande arbetet. Vi gör en ny satsning på kommunernas förebyggande arbete och fortsätter med skolsociala team som kan fånga upp ungdomar på glid. Vi satsar i år lika mycket på skolsociala team som förra regeringen gjorde på förebyggande arbete i kommunerna. Samtidigt ska det äntligen läggas fram en ny socialtjänstlag, och med den kommer en bemanningsstrategi och en miljardsatsning för socialtjänsten.

Lärandet är livslångt. Nu satsar vi även mer pengar på yrkesutbildningar, folkhögskolan och omställningsstöd för att möta företagets behov och ge individen möjlighet att hitta ett arbete eller att vidareutveckla sig. På det sättet stärks det livslånga lärandet samtidigt som fler får den kompetens som behövs för att till exempel bidra till den gröna omställningen.

Det är genom att skapa välstånd som vi kan skapa en välfärd. Sverige ska ha en välfärd man kan lita på. Om man faller ska det finnas ett skyddsnät utan hål att landa i.

Herr talman! Sveriges ekonomi är i dag integrerad med omvärlden och möter globala utmaningar. Vår svajiga valuta håller därför tillbaka svensk ekonomi med lägre tillväxt och importerad inflation. Det är dags att ta steget fullt ut i vårt europeiska samarbete och ansluta oss till euron. Det skulle vara bra för tillväxten, för välfärden och för varje individ. I måndags slogs ett tråkigt rekord när 1 euro kostade 12 kronor. Liberalerna har hela vägen varit för en anslutning, och vi ser nu att det folkliga stödet och stödet från företag ökar. Det är dags att starta en utredning för att sätta oss vid bordet i stället för att stanna kvar på avbytarbänken och låta andra länder påverka vår ekonomi.

Precis som ekonomin är global är även våra utsläpp globala. Därför är de framgångar som gjordes inom ramen för vårt EU-ordförandeskap avgörande för att världen ska klara klimatomställningen. Sverige är ett föregångsland, och vi ska fortsätta vara det. Vi är långt uppe i norra Europa, och vi driver innovation med våra duktiga ingenjörer och företag för att ställa om transporterna och tillverkningsindustrin och för att skapa ett samhälle utan utsläpp. Därför mångmiljardsatsar vi nu på klimatet och lägger fram en ingenjörssatsning för att fortsätta att stärka, utveckla och skapa innovation.

Våra klimatmål ska nås. Ingen regering har varit så nära att nå klimatmålet till 2045 som vi är med denna budget. Vi kan också konstatera att satsningarna leder till minskade utsläpp för 2030. Vi förstärker Klimatklivet och Industriklivet. Detta går till att ställa om för att minska utsläppen. Vi tar nästa steg i omställningen med fokus på elektrifiering av lastbilar, bussar och arbetsmaskiner. Samtidigt fortsätter det avgörande arbetet med att bygga ut laddinfrastrukturen tillsammans med en skrotningspremie.

Vi satsar även stort på återvätning av våtmarker, som spelar en stor roll för klimatet och miljön. Bland annat leder det till minskade utsläpp, ökad biologisk mångfald, minskad risk för översvämningar och stärkt skydd mot torka och brand. Det är totalt 4,1 miljarder i satsningar för 2024. (Applåder)

Anf. 9 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Just nu, samtidigt som vi är här och debatterar nästa års statsbudget, kämpar och krigar det ukrainska folket inte bara för sin frihet utan också för vår och för alla Europas demokratier.

Krigets utgång kommer att påverka hela vår kontinents framtid. Det är därför som Sverige och många andra länder nu inte bara med ord utan också i handling visar att Ukraina inte står ensamt i den kampen. Den svenska regeringen, herr talman, gör allt den kan för att hjälpa och stötta Ukraina i detta läge. Men vi gör det inte själva. Vi gör det tillsammans med alla partier här i riksdagen. Tillsammans stöttar vi Ukraina politiskt, ekonomiskt, humanitärt och inte minst militärt. Jag vill ta detta tillfälle i akt, herr talman, och tacka riksdagens alla partier för det samarbete som vi har för att stötta Ukraina.

Prot. 2023/24:7  
20 september

*Debatt med anledning  
av budgetpropositionens  
avlämnande*

Här har vi hanterat frågor snabbt när det har behövts. Vi har jobbat på med stödpaket, som kommer fram och som gör enorm skillnad.

Det är fantastiskt att vi, även om vi har olika åsikter om många inrikespolitiska frågor, kan stå enade tillsammans i kampen för Ukrainas frihet – för vi vet att deras frihet också är vår frihet. Jag är övertygad om att vi alla här inne kommer att stötta Ukraina så länge som det behövs.

(Applåder)

Anf. 10 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Herr talman! Jag vill börja med att stryka under det som finansministern säger, att i den här debatten blir det ofta fokus på skillnader och på konflikter där vi inte är överens. Men stödet till Ukraina är brett, starkt och långsiktigt, detta både från regeringens sida och från partierna i Sveriges riksdag.

Nu har Elisabeth Svantesson varit Sveriges finansminister i snart ett år. Låt oss titta på resultaten. Vi är i bottenligan när det gäller tillväxt. Svenska priser har ökat mer än i jämförbara länder. Byggbandet har tvärbromsat. När det gäller sjukvårdskrisen har det inte varit värre sedan 90-talet.

Förra året valde regeringen att skära ned statsbidragen till välfärden i reala termer. Det ledde till en sjukvårdskris. Ni valde att prioritera en skattesänkning på 13 miljarder till de högst avlönade människorna i vårt land. Nu ser ni effekten i sjukvården i de 21 sjukvårdsregionerna. Var det ett misstag att göra den prioriteringen, Elisabeth Svantesson?

(Applåder)

Anf. 11 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Nej, det var det inte. Det är det korta svaret. Men när vi nu ser att inflationen fortsätter och att inflationens bördor behöver fördelas jämnare är det ju bra att sänka skatten för fler.

Det vi gjorde då och det vi gör nu, inför nästa år, är en historisk satsning på välfärden. Glöm inte bort att vi satsar 40 procent av reformutrymmet just på verksamheter som skolan, sjukvården och äldreomsorgen. Vi förlänger Äldreomsorgslyftet. Vi gör viktiga saker för att upprätthålla sysselsättningen.

Jag minns förra året när Mikael Damberg målade upp bilden av massuppsägningar i de här sektorerna. Min bild är att vi tillsammans kan ta oss igenom det här. Nästa år blir extra tufft, men dessa 16 miljarder kommer att göra stor skillnad. Det är en sektor som har 1 300 miljarder i omsättning. Underskottet nästa år beräknas till 28 miljarder, och vi stärker med 16 miljarder. Det kommer att göra skillnad, och jag vet också att verksamheterna själva nu hittar vägar framåt.

(Applåder)

Anf. 12 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Herr talman! Det var det jag misstänkte. Nedskärningspolitiken är lik som inte en slump eller en olycka, utan det verkar handla om den här regeringens lite religiösa övertygelse.

Med öppna ögon och fullt medvetet gjorde ni den prioriteringen. Det är det som är problemet: Genom att skapa dessa underskott och problem i sjukvården redan i år förvärrar ni situationen inför nästa år. Detta gjorde ni med öppna ögon.

Ni har erkänt att ni gjorde fel förra gången. Vi hade rätt i att det gick att avstå från att göra en rikemansbonus när sjukvården krisade. När ska ni erkänna att ni nu bär ansvar för den kris som uppstår i alla de 21 sjukvårdsregionerna? Staten sviker sjukvården. Är det dags, herr talman, att finansministern tar ansvar för det?  
(Applåder)

Anf. 13 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! I måndags var det elva månader sedan regeringen tillträdde och jag fick den här posten. För mig har det varit otroligt viktigt att fokusera på rätt och riktiga insatser. Vi har sänkt skatten. Det ångrar jag absolut inte. Det var inte fel förra året. Men det vi gör nu, som jag sa, är bra, rätt och rimligt.

De senaste veckorna har jag hört Socialdemokraterna prata om att Sverige har blivit farligare och fattigare. Ja, Sverige har blivit fattigare. Inflationen är det stora monstret som just nu pressar välfärden, som just nu pressar hushållen, som just nu pressar ekonomier runt om i hela Europa. Det är därför vi bekämpar inflationen.

Sverige har också blivit farligare under det senaste decenniet. Det handlar om en migrationspolitik som inte har fungerat, en helt kravlös integrationspolitik och en rättspolitik, som Mikael Damberg varit ansvarig för under en lång tid och som inte har funkat.

Sverige har blivit farligare, men vi har bestämt oss för att vända den utvecklingen.  
(Applåder)

Anf. 14 ALI ESBATI (V) replik:

Herr talman! Jag får också tacka för det som finansministern påpekade att vi var eniga om, alltså stödet till Ukraina och behovet av att rusta upp försvaret.

Det vi inte är eniga om är hanteringen av den svenska välfärden. Vi har i dag en situation där läkare, undersköterskor och lärare flyr sina viktiga yrken för att de helt enkelt inte orkar längre. Det hänger naturligtvis ihop med de arbetsvillkor som råder när pengarna inte räcker till. SKR säger att det skulle behövas 28 miljarder i generella statsbidrag för att ligga kvar på dagens pressade nivå. I regeringens egen budget ser vi att man förväntar sig att verklig konsumtion ändras med noll i fasta priser, fastän bara demografin skulle kräva ungefär 1 procents ökning.

I klartext budgeterar man alltså för en välfärdskollaps. Den här nedskärningsbudgeten kommer att sända chockvågor över Välfärdssverige. Kan finansministern se alla dem som sliter i välfärden i dag i ögonen och säga ”ja, det här är en ansvarsfull prioritering”?

Anf. 15 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Kan Ali Esbati se undersköterskor och sjuksköterskor i ögonen och säga att nu har Sverige en välfärdskollaps? Kan Ali Esbati göra det?

Det är tufft just nu för många. Hushållen och välfärden pressas. Men det är inte så att vi har en välfärdskollaps. Vi har det väldigt tufft, och det är därför som vi nu stöttar välfärden med 16 miljarder. Det är ungefär drygt

hälften av det prognostiserade underskott som man räknar med nästa år, inte det som SKR har krävt. Jag tycker att vi ska hålla oss till sanningen.

Man säger också själva att här jobbar vi vidare. Och effektivisering betyder ju inte alltid neddragningar, utan det handlar om att göra saker på andra sätt. Det pågår en diskussion i den här sektorn om hur vi kan jobba bättre, hur vi kan se till att i en god arbetsmiljö ändå använda pengarna på ett klokt sätt.

Återigen: Den här sektorn har 1 300 miljarder i intäkter varje år. Nästa år är underskottet beräknat till 28 miljarder, och vi täcker upp med 16. Det är inte en välfärds kollaps.

(Applåder)

Anf. 16 ALI ESBATI (V) replik:

Herr talman! Jag behöver inte spekulera eller fantisera. Jag kan läsa, lyssna och se. Då är det så att i yrkesgrupp efter yrkesgrupp är det kaos- och katastrofmeddelanden som skickas. Självklart kämpar man hårt för att hålla ställningarna, för det är det som de här yrkena går ut på.

Lärare slutar, sjuksköterskor vill sluta och läkare kan inte låta bli att själva bli sjukskrivna eftersom trycket är som det är. Då möts man av finansministerns ord att med lite effektiviseringar ska nog detta gå bra och vi alla kämpar tillsammans – utom de som får lite extra rut- och rotbidrag.

Det är ju det som är det knäckande i slutändan, och ja: Vi riskerar att få välfärds kollaps i stort och smått, i kommunerna och i regionerna, i sjukvården och i äldreomsorgen.

Det är det som är poängen här: Sverige är värt bättre. Pengarna finns, men finansministern väljer att lägga dem på annat.

(Applåder)

Anf. 17 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Den allra största satsningen i vår budget är på välfärden. Det är extra pengar till vården just på grund av inflationen, och det är just inflationen, herr talman, som är intressant här.

Det är inflationen som drar upp kostnaderna speciellt i regionerna just nu men även i kommunerna. Inflationen är det vi tillsammans bekämpar. Den som vill och har tid ska läsa Vänsterpartiets olika budgetmotioner. Vi kan konstatera att där är man inte rädd för inflationen, inte. Där går man gärna med stora underskott, och det skulle driva på inflationen och fortsätta att öka kostnaderna ute i alla de sektorer som Ali Esbati nu pratar sig varm för.

Att vi är tydliga med inflationsbekämpning är ju för att människor ska klara den här krisen, att krisen inte ska pågå länge utan att vi ska komma ur den så snabbt som möjligt och att välfärdens sektorer också ska klara krisen.

Vi stöttar. Vi gör det vi kan. Man kan inte stötta på alla sätt och kompensera allt, men 16 miljarder är mycket.

Jag vet att det är tufft. Men vi kommer att komma igenom detta tillsammans.

(Applåder)



Anf. 18 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Herr talman! Jag tänkte att finansministern skulle få tillfälle att svara på det som står i hennes egen budget, nämligen att till följd av beslut som har fattats mellan den 1 juli 2022 och den 1 juli 2023 – det framgår att det är beslut ni har fattat, Elisabeth Svantesson – beräknas utsläppen öka med 5,9–9,8 miljoner ton koldioxidekvivalenter. Det är många miljoner ton.

Jag vill också passa på att ge finansministern möjligheten att förklara för föräldrar varför ni prioriterar billigare plastpåsar framför tusen nya lärare. Det handlar inte om huruvida det är samma pengar, utan det är en fråga om prioriteringar.

Anf. 19 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Att plastpåsar förhoppningsvis blir billigare tror jag att många barnfamiljer kommer att uppskatta. Men det är inte den stora satsningen i den här budgeten, och det vet Martin Ådahl mycket väl.

Klimatpolitiken är central för våra fyra partier. Låt mig också gå tillbaka till våren. Sverige i egenskap av ordförandeland rodde i land det stora klimatpaketet Fit for 55. Det kommer att innebära en mycket stor omställning framåt för hela EU, och det kommer att göra skillnad på riktigt. Vi i Sverige ska naturligtvis anpassa hela vår klimatpolitik efter just den nya lagstiftningen, men vi gör samtidigt mycket här och nu.

Klimatbudgeten är ambitiös. Den är i linje med förra årets budget, och den var också hög och stor. Jag vet att Martin Ådahl har läst den, och han kan se att laddinfrastruktur, ren el och kärnkraft är viktiga delar för att på allvar pressa ned utsläppen.

Anf. 20 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Herr talman! Jag noterade prioriteringen plastpåsar före lärare. Det kommer säkert att imponera på många föräldrar.

Låt oss återgå till klimatkrisen. Det är alltså okej att öka utsläppen med 9,8 miljoner ton. Sverige ökar utsläppen med 20 procent. Det är helt enkelt okej.

Sedan börjar finansministern prata om Fit for 55. Som finansministern säkert är medveten om röstade Sverigedemokraterna, som är den bärande delen av er regering, emot det. Som av en slump när det ska genomföras i Sverige missar ni alla de mål vi har "committat" oss för, bundit upp oss för, så till den milda grad – det får finansministern gärna kommentera – att vi missar 38 miljarder i gemensamma investeringar i EU.

Hur ska vi över huvud taget få respekt för avtal i världen om ni inte ens följer de avtal ni själva har varit med om att förhandla, som för övrigt Sverigedemokraterna är emot? Jag ska passa på och fråga Sverigedemokraterna om det senare.

(Applåder)

Anf. 21 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Det är inte lätt att svara på alla Martin Ådahls frågor. De är liksom all over the place, så att säga.

Det vi tillsammans nu gör i EU för klimatmålen kommer att göra stor skillnad. Nästa år ökar utsläppen på grund av att vi sänker drivmedelspriserna. Det kommer att göra skillnad för människor som har det tufft. Just nu är vi i en ekonomisk situation där människor kämpar. Den reduktions-

plikt som Martin Ådahl har varit med och drivit på för kommer också att minska, och det lättar bördan något för människor som är helt beroende av sin bil.

Vi har hört tio minuter av negativa ord om allt vi gör. Dem får Martin Ådahl stå för. Men låt mig avsluta med att säga något helt annat. Nästa år får Sverige det lägsta skattetrycket sedan 1975. Det har man inte fått tack vare en socialdemokratisk eller centerpartistisk finansminister men däremot tack vare en moderat.

(Applåder)

Anf. 22 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Den här budgeten har med all önskvärd tydlighet visat att högerens tal om klimatsatsningar bara är tomma ord. Finansministern säger att man har en effektiv klimatpolitik, men siffrorna visar något helt annat. I stället för att utsläppen sänks ökar de.

En snabb omställning skulle stärka Sverige på både kort och lång sikt. Här är också näringslivet en viktig aktör, det vill säga att man inte bara satsar statliga pengar utan att alla vågar vara med i omställningen.

Varför har man släppt alla ambitioner när det gäller att sänka utsläppen? Hur tänker man sig att näringslivet ska våga investera i den gröna omställningen när regeringen på ett så flagrant sätt struntar i klimatmålen och ökar utsläppen? Hur ska man veta att man kan räkna hem sina investeringar i grön teknik?

Anf. 23 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Jag blir förvånad. De stora satsningarna i budgeten handlar bland annat om Industriklivet, och jag tror att Janine Alm Ericson är väl insatt i vad det handlar om. Det handlar om att stötta industrins omställning. Svensk industri är i framkant, och vi stöttar den. Vi fortsätter vidare att lägga resurser på Klimatklivet, som också är en viktig del för att nå målen.

Som jag har sagt tidigare kommer vi gemensamt i EU att arbeta för att få ned utsläppen i hela EU. Det är nyckeln. Ja, nästa år ökar utsläppen på grund av drivmedelspriserna. Men det är också en svår tid, och det är en balansgång. Eftersom tidigare regeringar har drivit upp bränslepriserna och energipriserna till orimliga nivåer finns nu ett arv att förändra och lägga om. Det är precis vad vi gör.

(Applåder)

Anf. 24 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Jag tackar finansministern för svaret.

Jag vill tydligt säga att det går att hjälpa hushållen utan att ge mer fossila subventioner och höja utsläppen. Det gäller bara att ha lite mer fantasi och se till att man gör båda sakerna samtidigt. Vi är överens om att hushållen ska få hjälp i den ekonomiska krisen. Det är bara sättet som vi gör det som skiljer oss åt lite.

Det är bra att höra från finansministern att man tänker följa Fit for 55-paketet, men vi har också svenska åtaganden. Dem riskerar vi nu. När man minskar reduktionsplikten och sänker skatten på bensin och diesel riskerar vi stora belopp från EU. Det gäller inte bara de 38 miljarderna, utan det gäller också den infrastruktur där ambitionerna har minskat. I det här finns

fortfarande ingenting mer än Industriklivet – som är bra, och det visar att målet ligger fast och att näringslivet också måste vara med och investera. (Applåder)

Anf. 25 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Låt mig rätta ut ett frågetecken kring summan 38 miljarder. Det pågår självklart en diskussion med kommissionen. Den handlar inte om 38 miljarder, och det var den förra regeringen som förhandlade.

I grund och botten känner jag stolthet över den budget som jag har lagt på riksdagens bord. Den kommer att göra skillnad för människor i en svår tid, och den kommer också att göra skillnad för klimatet.

Nu har inte Janine Alm Ericson möjlighet att svara på en fråga, så jag ska därför inte ställa en fråga, men jag noterade följande tidigare i dag när hon fick en fråga från journalisterna som gällde om budgeten var högre eller lägre när Miljöpartiet var ansvarigt för klimatministerposten. Efter- som Janine Alm Ericson inte kan svara kan jag säga att den var lägre när Miljöpartiet hade klimatministerposten.

(Applåder)

Anf. 26 MIKAEL DAMBERG (S):

Herr talman! Jag tror att alla talare i dag har sagt att vi lever i en historiskt tuff tid och att vi möter samhällsproblem på flera fronter. Det ställer verkligen stora krav på alla politiker, särskilt dem som har fått förtroendet och ansvaret att styra vårt land.

Men jag slås av att avståndet mellan vad den här regeringen och Sverigedemokraterna säger och den verklighet som präglar Sverige är stort. Trots alla luftiga ord kan man vara säker på en sak, nämligen att budgettabelleter inte ljuger. För varje krona SD-regeringen satsar på att stoppa nyrekryteringen lägger man alltså 8 kronor på att ta bort plastpåseskatten.

SD-regeringen höjer nu också funkisskatten, det vill säga skatten för dem som är så sjuka att de de facto inte kan arbeta. De ska nu betala ännu högre skatt än dem som arbetar, och vi kommer alla ihåg vad Sverigedemokraterna sa i valrörelsen.

SD-regeringen låter sjukvårdskrisen som man var med och skapade förra året rulla vidare över Sverige. Alla 21 sjukvårdsregioner går med underskott. Då hör vi Kristdemokraterna tala om att korta vårdköer. Lycka till!

I ett svårt ekonomiskt läge lämnar man ensamstående föräldrar och vanliga barnfamiljer åt sitt öde samtidigt som man har råd att göra ytterligare skattesänkningar och subventioner för dem som har råd att byta marmorskiva i köket.

Bostadsbyggandet har tvärnitat. Det leder till sämre tillväxt i Sverige. I budgeten finns inga åtgärder för att vända detta.

Det här är en bakvänd ekonomisk politik som gör Sverige fattigare. Men det finns ett alternativ. Det går att prioritera annorlunda. Vi socialdemokrater har visat att det går att stötta hushållen, att prioritera annorlunda i välfärden och att ha en politik som faktiskt leder till tillväxt. Det förtjänar Sverige.

(Applåder)

Prot. 2023/24:7  
20 september

*Debatt med anledning  
av budgetproposition-  
ens avlämnande*

Anf. 27 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! I dag ska vi ju debattera regeringens budgetproposition, men om en eller ett par veckor antar jag att Mikael Damberg och Socialdemokraterna kommer att presentera ett eget förslag till statsbudget.

Jag vet såklart ingenting om innehållet i den, men på tal om barnfamiljerna är det många barnfamiljer som är beroende av att köra bil för att ta sig till jobb, dagis, skola, fotbollsträning och vad det kan vara. Och när vi gjorde den här övningen för ganska exakt ett år sedan valde Socialdemokraterna i sin budgetmotion att höja skatten på drivmedel med nästan 7 miljarder kronor.

Vi är många som bor i obygdén och är beroende av bilen, så min fråga är denna: Hur mycket vill Socialdemokraterna höja bränsleskatten den här gången?

Anf. 28 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Herr talman! Det är nästan lite modigt av Oscar Sjöstedt att ta upp just bensin- och dieselskatterna i en debatt i dag. Vi kommer ju ihåg hur många miljarder ni satsade på det och vad resultatet blev: 14 öre. Det räddade ingen hushållsekonomi.

Är det kanske så att väljarna kommer ihåg att Oscar Sjöstedt och Jimmie Åkesson reste runt i valrörelsen och lovade att det skulle bli 10 kronor billigare vid pump? Är det någon som har sett de 10 kronorna? Priserna är ju högre i dag än för ett år sedan.

Det vi gjorde och visade i vår förra budgetmotion, som tyvärr inte blev verklighet, var att det går att rikta pengar rakt i fickan på de människor som bor på landsbygden och i glesbygden och behöver bilen, inte bara för att åka till jobbet utan för att åka till träningen med ungarna. Det går att ge dem en tankrabatt rakt i fickan i stället för att skänka pengarna till bensinbolagen, vilket inte gav någon effekt på priset.  
(Applåder)

Anf. 29 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Nu var det ju inte priserna jag frågade efter. Jag förväntar mig inte att Mikael Damberg ska lösa kriget i Ukraina, som driver upp världsmarknadspriset på olja. Jag begär inte att Mikael Damberg ska åka på någon kampanj i Opecländerna och säga åt dem att sätta igång produktionen, för då ökar efterfrågan och då faller priserna.

Jag frågar om Socialdemokraternas ingång i den svenska skattepolitiken när det gäller bränsle. Vi sänkte skatterna med nästan 7 miljarder kronor förra året. Nästa år sänks de med ytterligare 6,5 miljarder kronor. Socialdemokraterna var motståndare till den skattesänkningen då. Kommer man att fortsätta vara det även nu?

Det finns massor av parametrar som påverkar priset. Vi bestämmer inte priset, för vi lever inte i en planekonomi. Men vi kan styra över skatterna. Det var det frågan gällde. Priset styrs av en massa andra saker också, men vi kan bestämma över skatterna.

Men vi kan vänta ifall det inte finns något svar på den frågan. Vi kan vänta någon vecka, så får vi svaret då. Det är helt okej för mig.

Anf. 30 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Herr talman! Det är ändå spännande att höra Sverigedemokraterna efter valet och före valet.

Före valet sa inte Jimmie Åkesson att priset styrdes av kriget i Ukraina. Ni sa inte att ni inte kunde påverka priset vid pump. Ni lovade att det skulle bli 10 kronor billigare vid pump på måndag efter valet. Det var ju det ni sa. Nu låter det helt annorlunda. Sedan lade ni ett antal miljarder på en skattesänkning som ni gick ut och sa skulle bli jättestor. Resultatet blev 14 öre. I dag är bensin- och dieselpriserna högre än före valet.

Vi socialdemokrater visade förra gången att det går att rikta stöd direkt till de människor som bor på landsbygden och i glesbygden och se till att de får pengar i plånboken så att de kan avgöra om de behöver bilen för att åka till jobbet eller till träningen. Det går att se till att det faktiskt blir skillnad i vanliga människors vardag.

(Applåder)

Anf. 31 CECILIA RÖNN (L) replik:

Herr talman! Ledamoten Damberg har ju varit Sveriges finansminister. Jag vet inte vad ledamoten tycker, men jag tänker att det är bra om man kan räkna addition och subtraktion.

Ledamoten sa i sitt anförande att för varje krona vi satsar på förebyggande åtgärder lägger vi 8 kronor på plastpåseskatten. Plastpåseskatten kostar 650 miljoner vare sig man tycker att den är bra eller dålig. Förebyggande insatser läggs det minst 1,7 miljarder på. Det är bland annat förebyggande insatser med socialtjänsten och en ny socialtjänstlag, en bemaningssatsning, bättre arbetsmiljö för lärare i utsatta områden, utökat föräldrastöd, skolsociala team och hjälp för barn som har behov av LVU.

Jag undrar helt enkelt: Vilka budgettabeller är det ledamoten har läst, och vad har gått fel?

(Applåder)

Anf. 32 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Herr talman! För att vara riktigt tydlig talar jag om de satsningar som den tidigare regeringen riktade till de kommuner som har utsatta områden – 250 miljoner kronor om året som de kan bestämma över själva för insatser för fältassistenter, för skolsatsningar, för insatser för att punktmarkera unga människor på glid. Det var en riktad satsning.

Vi skulle kunna prata om det regeringen presenterade som en stor satsning på 80 miljoner kronor. Det var en del av siffertrixandet, för det var ju 250 som blev 80. Det är en besparing på 170 miljoner kronor till de kommuner som har störst utmaningar här. Vi kan gärna ta en diskussion om hur det känns för kommunerna runt om i Sverige som har de här stora utmaningarna att få en besparing och inte en satsning.

Sedan kan man räkna in väldigt mycket i diskussioner om förebyggande insatser generellt, men det här var riktade insatser för de kommuner som har störst problem med gängkriminalitet runt om i Sverige. De får nu minskat stöd, inte ökat stöd, och ni satsar åtta gånger mer på plastpåseskatten än på riktade insatser för att bekämpa nyrekryteringen.

(Applåder)

Anf. 33 CECILIA RÖNN (L) replik:

Herr talman! Tack, Mikael Damberg, för förklaringen! Jag tänker att vi kanske ändå kan vara eniga om att ny socialtjänstlag med en ökad bemanningssatsning, bättre arbetsmiljö för lärare i utsatta områden, utökat föräldrastöd och skolsociala team och hjälp för barn som har behov av LVU också är förebyggande insatser.

Vad vinner man egentligen på den här typen av retorik? Det är helt okej, tycker jag, att vi har olika sätt att nå våra mål. Men vore det inte ärligt och hederligt att hålla debatten på en sådan nivå att svenska folket förstår skillnaderna i våra olika budgetförslag?

Anf. 34 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Herr talman! Jag tycker att Cecilia Rönn har en stor poäng i att det kan vara bra att vara tydlig med vad man menar och inte menar.

Vi föreslog faktiskt redan före sommaren att man skulle komma med extrapengar till kommunerna i år för att den här sommaren inte skulle bli en rekryteringsfest för de kriminella gängerna och för att kommunerna skulle ha råd att göra extra insatser med anställda fältare och andra trygga vuxna för att kunna möta unga människor under sommaren. Detta därför att vi såg att vi hade en utveckling som var alarmerande, som gick åt fel håll, och den har bara förstärkts.

Nu krävs akuta insatser här och nu för att kommunerna ska ha råd att göra de insatserna. En ny socialtjänstlag, långsiktigt arbete med nya regler och mer pengar framöver är bra, men det är här och nu vi har gängkriminalitet som använder unga människor, som dras in i de här miljöerna. Det är farligt för dem själva, men det är också farligt för resten av samhället. (Applåder)

Anf. 35 OSCAR SJÖSTEDT (SD):

Herr talman! Under den förra mandatperioden drev den socialdemokratiska regeringen igenom en helt orimlig skattelagstiftning genom att införa en ny så kallad riktålder i pensionssystemet. Detta lagstiftningsförslag fick konsekvensen att alla som är födda 1957 hamnade ”fel” i skattesystemet och drabbades av en oerhörd skatteorättvisa när riktåldern skruvades upp men övriga system inte följde med. Det är absolut inte kaffepengar vi pratar om utan om skatt i storleksordningen 2 000–3 000 kronor i månaden som man inte borde betala. Vi pratar också om en åldersgrupp på strax över 100 000 individer.

Sverigedemokraterna röstade nej till Socialdemokraternas förslag redan där och då, när det var uppe för votering här i kammaren. Tyvärr förklarade vi den voteringen. Detta gjorde givetvis väldigt många människor både arga, upprörda och förmodligen även ledsna – med rätta, vill jag tillägga.

Nu har vi lagt tid, kraft och energi på att rätta till denna orättvisa, som Socialdemokraterna införde. Det gör vi nu alltså i samband med den här budgetpropositionen – 57:orna och lite längre fram även 59:orna ska inte betala vare sig högre eller, för den delen, lägre skatt än någon annan specifik åldersgrupp. Detta kommer nu alltså att rättas till.

När Socialdemokraterna mer eller mindre lämnar kaos efter sig är det alltså tydligt vårt jobb att städa upp. Det är inte alla gånger ett särskilt tacksamt jobb, men det är ett jobb som behöver göras.  
(Applåder)

Anf. 36 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Herr talman! Jag har lyssnat till Oscar Sjöstedt under debatten. Han har konstaterat att vi lever i en tuff ekonomisk tid, att det är viktigt att prioritera och att han är väldigt stolt över den produkt som man har kommit fram till.

Jag har en fundering. Jag lyssnade på Sverigedemokraterna i valrörelsen, och en grupp som ni talade mycket om var de funktionsnedsatta – människor som har det väldigt tufft ekonomiskt, har lidit under lång tid och ofta har svårt att få stöd från samhället i olika sammanhang. Inte vid något tillfälle under valrörelsen, Oscar Sjöstedt, hörde jag att Sverigedemokraterna ville inte bara behålla funkisskatten utan utöka den, som ni nu gör i budgeten. Missade jag detta i valrörelsen? Eller har ni faktiskt svikit de funktionsnedsatta i och med den här budgeten?

Anf. 37 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Det finns givetvis ingen särskild skatt för människor med olika typer av funktionsvariationer. Det är helt bisarrt att tro att någon skulle komma på idén att införa en sådan skatt. Givetvis finns inte det. Däremot finns det människor som arbetar och människor som inte arbetar. De som arbetar kan vara icke funktionsvarierade eller funktionsvarierade, och det samma gäller för dem som inte arbetar. Påståendet att det finns en särskild beskattning för människor med olika typer av funktionsvariationer är faktiskt ganska bisarrt. Det finns ingen sådan skatt.

Anf. 38 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Herr talman! Intressant svar! Jag vet nämligen inte om det finns något annat land i världen där funktionsnedsatta som inte kan arbeta betalar högre skatt än de som arbetar. Sverige har infört ett helt unikt system med högerregeringens skattepolitik. Vi hade samma diskussion om pensionärs-skatten. Ett tag fanns inte den heller. Nu är alla partier överens om att det var fel att beskatta människor som *har* arbetat på ett annat sätt än dem som arbetar.

Min fråga till Oscar Sjöstedt är: Tror du inte att de funktionsnedsatta känner sig lite lurade av Sverigedemokraterna, när ni låtsades att ni stod på deras sida men nu ser till att ändra skattelagstiftningen så att Sverige blir ett av få länder i världen som har högre skatt för den som inte kan arbeta än för den som arbetar? Är detta en rimlig prioritering?

Ni hade kunnat finansiera detta ganska enkelt. Ni hade kunnat avstå från att avskaffa plastpåseskatten.

Anf. 39 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Poängen med mitt svar var att det finns väldigt många människor med olika typer av funktionsvariationer som bidrar något oerhört på svensk arbetsmarknad. Jag tror att detta, för många av dessa människor som sitter och lyssnar på denna debatt, där alla blir stämplade som

Prot. 2023/24:7  
20 september

*Debatt med anledning  
av budgetproposition-  
ens avlämnande*

arbetslösa, kan vara rätt provocerande. Det finns väldigt många människor med olika typer av funktionsvariationer som har inkomst av tjänst, precis som jag, talmannen och Mikael Damberg själv. Det är ganska provocerande att påstå att bara för att man har en funktionsvariation har man ingen roll att fylla på den svenska arbetsmarknaden.  
(Applåder)

Anf. 40 ALI ESBATI (V) replik:

Herr talman! Så står vi här igen. Nya budgetförslag har förhandlats fram. Nya löftessvek från Sverigedemokraterna kommer i öppna dagar, och en till synes nöjd och upprymd Oscar Sjöstedt pratar gärna och fryntligt om andra saker.

Men så sent som i augusti 2022, kort före valet, påminde Sverigedemokraterna genom Jimmie Åkesson i egen hög person om att tandvården skulle hamna under samma högkostnadsskydd som annan sjukvård med SD-politik. Kostnaden var 7 miljarder, en stor men mycket rimlig reform.

Vad blev det av detta? Ja, en budget kom och gick. Nu kommer nästa. Ser vi något spår av denna reform där? Nej, det blev i stället tvärtom. I stället för att alla får bättre tandvård blir unga vuxna av med kostnadsfri tandvård i budgeten framöver.

Min fråga, Oscar Sjöstedt, är: Låt oss få höra mer om det här tandvårdslöftet – hur tycker du själv att det går?

Anf. 41 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Tack, Ali Esbati, för frågan! Detta är på gång, men det har inte blivit verklighet än. Man får tycka lite vad man vill om den takt och den hastighet med vilken saker traggas igenom i Regeringskansliet, men saker och ting tar ett tag. Detta är på gång och kommer att bli av under mandatperioden. Det är inte på gång så tillvida att det kommit att gynna varje enskild individ, men jag som har viss inblick inifrån kan bekräfta att det är på gång. Varken vi eller våra samarbetspartier i regeringen har, som jag upplever det, på något sätt släppt denna fråga, utan den finns med i Tidöavtalet och ska verkställas under mandatperioden. Tyvärr kan jag inte vara tydligare än så.

Anf. 42 ALI ESBATI (V) replik:

Herr talman! Takten och hastigheten och även riktningen verkar man misslyckas med. Det är möjligt att detta är essensen av att höra till ett reaktionärt parti – att man närmar sig mål lite genom att backa i förhållande till dem. Jag vet inte.

Men jag noterar att det nu har gått två budgetar. Det är inte bara att det inte finns någon antydning om att detta ska realiseras, utan man tar nu bort fri tandvård för unga vuxna. För tandvården samlat sett går det alltså bakåt.

Jag kan också se att detta finns i Tidöavtalet, men det är något som är väldigt talande här. Vissa saker som finns i Tidöavtalet är man väldigt mån om att lyfta fram och ha gemensamma presskonferenser om – förvar och så vidare. Men tandvårdslöftet, som ju var väldigt tydligt och bars av er partiledare, är lite preskriberat, höll jag på att säga. Det är i alla fall inte särskilt närvarande i det som sker i verkligheten.



Anf. 43 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Det är väl ingen poäng med att kalla till en presskonferens om man inte har något konkret att berätta. Oppositionen ägnar sig i och för sig ganska mycket åt detta, men vi gör faktiskt inte det.

Det står i Tidöavtalet att den här reformen, som vi är på gång med, ska bli av under mandatperioden. Annars har vi problem, för Tidöavtalet ska verkställas – det är alla fyra partier överens om. Det är äldre med sämst munhälsa som ska prioriteras, står det.

Den reform som Ali Esbati nu pratar om handlar om 29-åringar. Visst, man är i och för sig ung vuxen, men jag tycker väl att man är fullvuxen när man är 29. Den ordning som har varit, med subventionerad tandvård hela vägen upp till vuxna 29-åringar, har som vi sett lett till att andra behov trängts undan. Tandvården har inte obegränsad kapacitet, utan kapaciteten är begränsad, precis som allt annat här i livet.

Det handlar alltså om två lite olika saker. Men det är på gång; vi har inte släppt det.

Anf. 44 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Herr talman! I detta replikskifte har det blivit uppenbart att två frågor måste ställas. Den första är: Är det SD:s syn på utsläppen och klimatpolitiken som syns i den här budgeten? Det är den första frågan. Oscar Sjöstedt får gärna svara ja eller nej och om det är för lite utsläppsökningar, om det är precis lagom eller om det kunde ha varit lite mindre.

Den andra frågan gäller Fit for 55, som regeringen hela tiden använder som ett sätt att svara på att de ökar utsläppen med 20 procent i sin budget. Är Sverigedemokraterna fortfarande emot det? Påverkar det er syn på budgeten? Har ni ändrat ståndpunkt väsentligt sedan ni röstade emot?

Sedan kan jag inte låta bli att låta verkligheten spöka igen för Oscar Sjöstedt. Kommer priset på diesel att falla med 10 kronor den 1 januari 2024 eller kommer det inte att göra det, när ni tar bort och skrotar hela den svenska klimatpolitiken och reduktionsplikten för detta viktiga mål?

Anf. 45 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Fru talman! Jag förstod inte alla frågor, måste jag vara ärlig och säga, men jag ska göra mitt bästa.

Har synen på Fit for 55 påverkat budgetprocessen? Nej, det kan jag inte påstå att den har i någon större utsträckning, inte för min del i alla fall.

När det gäller priset på diesel vill jag poängtera att Sverigedemokraterna inte fick egen majoritet. Det betyder att vi förhandlar, kompromissar och kommer överens med andra partier på ett sätt som den förra regeringen inte var kapabel att göra. Den fick inte ens igenom sin budgetpolitik, sin ekonomiska politik.

Nu är vi tillbaka i samma diskussion som i tidigare replikskifte: Priset på bränsle påverkas av en massa faktorer. De verktyg som vi har att laborera med – primärt skatten och reduktionsplikten – har vi på plats. Skatten på diesel kommer alltså att under 2024 ligga på EU:s absoluta miniminivå, liksom reduktionsplikten. Krig och annat kan jag inte riktigt styra över.

Anf. 46 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Fru talman! Jag vet inte hur jag ska kunna formulera frågan så att det blir lätt för Oscar Sjöstedt att försöka svara på den.

Tycker ni att utsläppen ökar för lite som följd av budgeten – enligt vad som står i budgeten – eller är de ungefär lagom eller borde de minska mer? Avspeglar det er syn på hur utsläppen ska utvecklas i Sverige?

Sedan kan ledamoten svara på frågan om Sverigedemokraterna fortfarande är motståndare till Fit for 55, som regeringen säger är det viktigaste klimatinstrumentet och som man hänvisar till hela tiden, även om man bryter mot det.

Jag noterar också att vi aldrig får veta när de där 10 kronorna på dieseln kommer. De är som kukan i slutet av regnbågen. De kommer någon gång i framtiden. Däremot går det bra att håna oss som vill skicka pengarna direkt som bensincheckar till dem som är beroende av bilen på landsbygden. Men det går aldrig att se skymten av det som var ert största löfte till landsbygden i valrörelsen.

Anf. 47 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Fru talman! Det är inte så man approcherar en process när man förhandlar en budgetproposition. Man börjar inte med att komma överens om hur mycket utsläppen ska öka för att sedan sätta sig ned och se hur man åstadkommer det. Det är inte riktigt så vi arbetar. Det verkar snudd på barockt, måste jag säga.

Vi har sett ett behov av att sänka skatterna på drivmedel. Det finns väldigt många människor som vill bo i småhus lite utanför de absoluta tätorterna. De har inte tunnelbana. Jag tror att det finns en förväntansbild, åtminstone när det gäller oss, om att vi ska göra någonting för alla dem.

Centerpartiet har presenterat ett förslag som är fullkomligt realistiskt, ogenomförbart och orimligt. Jag tar fortfarande inte det förslaget på allvar. Antingen vill man sänka skatten eller också vill man höja skatten. När vi hade den här övningen för ett år sedan kunde vi notera att Centerpartiet ville höja skatten på bränsle när vi hade sänkt den. Då sänkte vi den med nästan 7 miljarder kronor. Nu till årsskiftet sänker vi den med 6,5 miljarder kronor, samtidigt som milersättningen har ökat och reduktionsplikten har minskat. Jag tycker att det är ganska tydligt i vilken riktning vi är på väg.

(Applåder)

Anf. 48 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Fru talman! Sverigedemokraterna har aldrig brytt sig särskilt mycket om klimatpolitiken. I stället för att stötta omställningen driver man väldigt tydligt en politik för ökade utsläpp.

Det betyder också att vi under lång tid kommer att vara fortsatt beroende av fossila bränslen, såsom Putins och andra diktatorers olja och gas. Detta gör att människor som inte har något val, som måste tanka med sådana bränslen, kommer att fortsätta att utsättas för höjda priser och utländska makthavares nycker. För nu har Saudiarabien och Ryssland bestämt sig för att oljepriset ska upp, vilket ökar kostnaderna för dem som bor på landsbygden och är beroende av bilen. Även om regeringen nu försöker subventionera med en tummetott blir det fortsatt dyrt.

Ser Oscar Sjöstedt några problem med att kostnaderna för att bilpendla till jobbet avgörs av oljekarteller? Och om han gör det, varför gör han då inget för att bryta oljeberoendet i stället för att göra det billigare med billig svensk el som bränsle?

Anf. 49 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Fru talman! Men, snälla – om alla på något magiskt sätt skulle byta till elbil nu hade alla de elbilarna stått stilla, för det finns inte så mycket el eftersom Miljöpartiet har lagt ned kärnkraften. Nu måste vi leva i verkligheten. Man kan inte börja med att lägga ned den fossilfria elproduktionen – inhemsk fossilfri elproduktion.

När vi hanterade vårpropositionen var Miljöpartiet dessutom motståndare till att ha skrivningarna om att vi ska sikta på fossilfri svensk elproduktion, det vill säga kärnkraft. Vad är alternativerna då, om vi inte har kärnkraft i Sverige? De fossila bränslena kommer mycket riktigt inte från Sverige. Nu köper vi i och för sig ingen olja eller gas av Ryssland, tack och lov, utan vi köper av norrmännen. Norge är ett betydligt mer civiliserat land. Men det är i alla fall korrekt att vi inte har någon inhemsk produktion. Vad är alternativerna då? Jo, det är att stå still. Men då kommer man ingen vart. Skulle alla bilar bli elbilar nu skulle de stå still allihop, för det finns inte den eltillgången.

(Applåder)

Anf. 50 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Fru talman! Det är lätt för Sverigedemokraterna att försöka gömma sig bakom en kärnkraftsdiskussion. Det gör stora delar av den här regeringen och regeringsunderlaget. Men sanningen är ju att vi från Sveriges sida har producerat mer el än någonsin de senaste åren. Vi har byggt ut den förnybara elproduktionen, och den behöver fortsätta att byggas ut. Kärnkraften är dyr och kommer att ta otroligt lång tid. Den är bara en snuttefilt i de här debatterna.

Det jag frågade Oscar Sjöstedt, och som jag noterade att han inte svarade på, var vad han tycker om att vara beroende. Vi vet att importen av olja och gas från Ryssland faktiskt inte har upphört, något som är helt ofattbart när det handlar om att de finansierar sitt krig mot Ukraina. Regeringen och Sverigedemokraterna har alltså fortsatt. Med ena handen vill man stötta Ukraina, och med andra handen finansierar man Putins krig. Men det jag frågade var hur Sverigedemokraterna på längre sikt ser på att vi fortsätter att vara beroende av olja och gas från maktkarteller som gärna vill dra i trådarna.

Anf. 51 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Fru talman! Då är vi överens om i alla fall en sak, och det kan man väl ta fasta på i den här typen av debatter – inte en krona till Putins Ryssland. Det gäller inte bara olja och gas, utan jag tycker att alla de företag som är verksamma där och som fortfarande inte har dragit sig ur borde fundera på om de inte borde göra det. Det finns konsumentmakt att nyttja, som vissa av dem har märkt av.

Prot. 2023/24:7  
20 september

*Debatt med anledning  
av budgetproposition-  
ens avlämnande*

Kärnkraften är dyr, och den tar lång tid att bygga. Vi påstås försöka gömma oss bakom en diskussion om detta. Men det är ju sant det jag säger. Om hela flottan på något magiskt sätt skulle bli elfordon skulle det kap-sejsa. Det finns inte den outputen i det svenska nätet i dag, för den förra regeringen – påhejade av inte minst Miljöpartiet – lade ned den svenska kärnkraftsproduktionen. Det är inte att gömma sig. Det är bara att berätta sanningen, helt enkelt.  
(Applåder)

Anf. 52 ALI ESBATI (V):

Fru talman! Att det är en olycka för Sverige med just denna regering vid rodret för den ekonomiska politiken blir särskilt tydligt när det är kris, som det är nu. Kostnadskrisen har visserligen globala rötter. Den drabbar många länder samtidigt. Startpunkten är pandemins efterdyningar och Rysslands angreppskrig mot Ukraina, inte Oscar Sjöstedt och Elisabeth Svantesson.

Sjöstedt och Svantesson har dock aktivt valt en passiv hantering av krisen som gjorde att Sverige stod handfallet när det hade gått att agera för att pressa tillbaka inflationen, vilket är extra pikant då inflationshanteringen är regeringens högsta prioritet. Då blir det lite extra illa.

Hanteringen har varit misslyckad, vilket man kan se jämfört med andra länder, och har också lagt bördor på de hushåll som redan har alltför små marginaler. Den som är intresserad av att analysera inflationens faktiska utveckling i Sverige kan konstatera att den inte drivs av löneökningar utan snarare av rekordhöga vinstnivåer. Det är på de områden där vi ser en stark marknadsmakt för ett fåtal dominerande aktörer som prishöjningarna har varit särskilt höga och drivit inflationen.

Vänsterpartiet har presenterat förslag på just dessa områden. Det hade varit möjligt att agera mer för att få matvarujättarna att pressa sina priser. Det hade varit möjligt att se över prissystemet för el så att det blir mer anpassat till svenska förhållanden och den stora överskottsproduktion som vi har i dag, i stället för att helheten ska prisbestämmas i Tyskland. Det hade varit möjligt att pressa bankernas ohemula vinster genom att låta det av staten ägda SBAB få tillbaka de mål som regeringen Reinfeldt ändrade och så vidare.

Inget av detta sker, och det finns ingen ansats till en verklighetsintresserad, intellektuellt hederlig förståelse av kostnadskrisen. I stället funkar inflationen ömsom som en snuttefilt att hålla sig till när inget ska göras, ömsom som ett slags mantel att förstålla sig med när den faktiska politiken handlar om att gynna krisprofitörerna. Den politiken fortsätter tyvärr också i budgetpropositionen.

Anf. 53 MARTIN ÅDAHL (C):

Fru talman! Jag skulle efter många andra stora frågor vilja lyfta upp en fråga som det sällan talas om men som är väldigt viktig under inflationskrisen, nämligen kompetensbristen.

Mitt i krisen, mitt i den höga arbetslösheten och den fallande tillväxten, finns det 100 000 vakanser i Sverige. Åtta av tio arbetsgivare har svårt att hitta rätt kompetens, enligt en undersökning från Svenskt Näringsliv.

Att regeringen inte tror sig kunna göra något åt detta hade varit begripligt om det inte samtidigt hade stått tiotusentals personer i kö till vidareutbildning för personer mitt i livet, det så kallade omställningsstudiestödet, och tiotusentals personer i kö till de utbildningar på yrkeshögskolan som företagen efterfrågar, som ger jobb direkt och som många ser som en stor chans att utveckla sig mitt i livet och fylla de luckor som finns. Det hade varit begripligt om man inte just precis nu hade höjt marginalskatterna i många av de yrken där det råder brist.

Vi i Centerpartiet kan inte förstå varför man inte, vid sidan av alla dessa stora frågor, satsar fullt ut på omställningsstudiestöd och vidareutbildning mitt i livet och på yrkeshögskolan utan på sin höjd lägger tillbaka resurserna på yrkesvux, när vi har en sådan extrem kompetensbrist som dessutom driver inflationen.

Det är en sak att man uppenbarligen är oförmögen att sänka arbetsgi-  
varavgifterna för att därigenom sänka kostnaderna, men man kan väl ändå satsa fullt ut när folk vill fylla luckorna i det svenska samhället och dämpa inflationen genom att minska bristen.

Anf. 54 HANS EKLIND (KD):

Fru talman! Sedan 2003, alltså på 20 år, har andelen svenskar som beskriver att deras liv är meningslöst fyrdubblats, från 6 till 24 procent. Vi vet också att hälften av dem som är sjukskrivna i Sverige är sjukskrivna för psykisk sjukdom eller sådana symtom. Jag vill alltså i detta inlägg lyfta fram regeringens arbete med psykisk ohälsa.

Jag påstår att den psykiska ohälsan bland barn och unga är vår tids största folkhälsofråga. Vi som har haft förmånen att jobba med barn och unga får möta unga människor som har en nattsvart ångest som de försöker brottas med och ett hopp som bara har försvunnit. Alla vi vet att detta är en jättefråga som väntar på åtgärder, och nu har regeringen faktiskt satsat rekordmycket på att öka tillgängligheten till barn- och ungdomspsykiatri. Det är bra.

Regeringen både förstärker och förlänger satsningarna, och drygt 2 miljarder kronor viks nu för insatser inom psykisk hälsa och suicidprevention nästa år. Vi måste också i detta läge försöka tänka nytt, och det tycker jag att regeringen förmår. Man utreder nu en haverikommission vid självmord och arbetar också med en lagstadgad vårdgaranti för barn så att de får den hjälp de behöver inom maximalt 30 dagar.

Allt detta måste naturligtvis också paras med att vi blir bättre på det förebyggande arbetet, alltså innan den psykiska ohälsan uppstår. För mig som kristdemokrat är svaret att det då är viktigt att satsa på familjen och den kravlösa kärlek som drar barn till sina föräldrar. Sedan måste vi se till att alla goda krafter i civilsamhället får bidra.

(Applåder)

Anf. 55 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Fru talman! När det gäller den psykiska ohälsan, som Hans Eklind tog upp, är vi eniga om att det är en förfärlig utveckling. Det vi kan ställa oss frågande till är varför man då tror att en neddragning av pengarna till vården kommer att leda till mer effekt.

Jag vill passa på att tacka för att Kristdemokraterna tog upp Miljöpartiets kastade handske när det gäller pengar till att kompensera dem som är födda 1957. Att de nu får kompensation är väldigt välkommet.

Egentligen handlar min fråga om biståndet och den neddragning av pengarna till civilsamhället och till klimatanpassning som regeringen gör. Det är två prioriteringar som regeringen säger sig ha men där vi ser att siffrorna pekar åt helt fel håll.

Jag skulle vilja fråga Hans Eklind hur han förklarar den diskrepansen.

Anf. 56 HANS EKLIND (KD) replik:

Fru talman! Jag tog inte upp någon kastad handske, utan det var en handske som jag trädde på mig själv tidigt i oktober. Sedan dess har jag jobbat för att de som är födda 1957 ska få den kompensation som de har rätt till.

Jag har suttit i Pensionsgruppen i många år. Redan när Annika Strandhäll var Pensionsgruppens ordförande och vi införde det som kallas för riktålder var vi överens om att vi då parallellt måste justera olika saker, alltifrån LAS till att alla får betala rätt skatt år ett.

Det hela var en miss som flög under radarn. Här i riksdagen var det faktiskt inget parti som lyfte upp frågan. Inte heller någon av pensionsorganisationerna lyfte upp den och heller inte Pensionsmyndigheten eller Skatteverket, men när situationen blev känd tog jag upp handsken direkt. Detta gjorde jag delvis som en konsekvens av mitt uppdrag i Pensionsgruppen, för rätt är rätt och fel är fel. Det var nödvändigt att rätta till det.

Anf. 57 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Fru talman! Där är vi överens. Vem som var först kan vi debattera, men vi kan konstatera att det är väldigt bra att personer födda 1957 nu blir kompenserade. Detta är något som vi båda har jobbat för.

Jag märker att Hans Eklind verkligen inte vill svara på min fråga om biståndet och biståndets prioriteringar. Kristdemokraterna har historiskt stått upp för ett starkt bistånd och för ett starkt civilsamhälle, både nationellt och internationellt. Man har också gett uttryck för att vi måste göra något åt klimatförändringarna och att det kan vara en bra investering att ta pengar från biståndet och lägga på det. Men nu ser vi hur regeringen drar ned på båda, och detta tycker jag är anmärkningsvärt.

Samtidigt ser vi nu i den inhemska debatten hur bildningspengarna dras in och hur civilsamhället drabbas också här i Sverige. Vad är Kristdemokraternas förklaring till att man har gått med på en budget som ser ut på det sättet?

Anf. 58 HANS EKLIND (KD) replik:

Fru talman! Jag pratar väldigt gärna om bistånd, men jag hann inte med det under den minut som jag hade till förfogande. Jag tycker ändå att frågan som handlar om dem som är födda 1957 var viktig att kommentera lite mer utförligt än att bara ta upp detta med den kastade handsken.

När det gäller biståndet vet ledamoten att Kristdemokraterna jobbar stenhårt för att vi ska ha ett så stort och bra bistånd som möjligt. Men det ska vara effektivt också. Det som infördes av denna regering var att man exempelvis inte får avräkna mer än 8 procent för migration. Det gör att det

blir lättare för biståndsorganisationer, typ Lepramissionen där jag själv sitter med, att kunna planera för ett helt år.

Jag skulle dock vilja säga att detta med handel inte är någon dum idé. Jag vet inte – ledamoten får korrigerar mig – om det finns något land som har lyfts ur fattigdom och uppnått välstånd genom att vara biståndsberoende. Vägen ut ur fattigdom går i stället via marknadsekonomi, ett aktivt handelsutbyte, mänskliga rättigheter och så vidare. Jag tycker därför att denna koppling mellan bistånd och handel är precis rätt, och det är denna regering som har fogat ihop detta. Detta står vi därför helt och hållet bakom.

(Applåder)

Anf. 59 JANINE ALM ERICSON (MP):

Fru talman! Nu brinner skogar, och nu sinar vattnet. Nu slås samhällen ut av extremvädret. Nu slits familjer isär på grund av klimatkrisen, och nu tvingas människor se sina livsverk spolade bort i takt med stigande vattennivåer.

Som jag har sagt förut är detta inte längre en framtidsfråga. Det är inte något som bara kommande generationer har att både hantera och anpassa sig efter, utan det händer nu.

I samma nu väljer denna regering att elda på klimatkrisen som hotar hela vår existens, inte för att man inte vet vad som behöver göras utan för att man väljer att låta bli.

Vi vet alla vad som behöver göras. I en akut klimatkris krävs främst tre åtgärder: att kraftigt minska utsläppen, att skydda mer natur och att anpassa samhället efter ett förändrat klimat. Denna regering gör ingenting av detta. I stället för att minska utsläppen gör man det billigare att släppa ut. I stället för att skydda natur och miljö har man raserat det oerhört viktiga naturarbete som faktiskt har fungerat. Sedan återför man en rännil och kallar det för en satsning. Det är skamlöst.

I stället för att faktiskt klimatanpassa samhället för att skydda såväl människor som egendom väljer man att stoppa huvudet i sanden med en tro på att problemet kommer att lösas av någon annan. Det är ett ansvarslost svek mot alla som lever här och nu och alla som kommer efter oss.

Vi vet att en annan väg är möjlig och att det går att bygga ett starkare Sverige och en bättre värld om vi gör det tillsammans för alla. Vi kan välja att göra den gröna omställningen till det samhällsbygge som inte bara minskar utsläppen utan också ger jobb och trygghet för fler. Vi kan välja att vara det land som visar att det går, vi som stärker välfärden, ökar jämlikheten och investerar i omställningen.

(Applåder)

Anf. 60 CECILIA RÖNN (L):

Fru talman! Fler barn ska få se sina föräldrar gå till jobbet. Utanförskapet har brett ut sig. Sedan 2018 är utomeuropeiskt födda kvinnor den största gruppen långtidsarbetslösa. Stefan Löfven lovade EU:s lägsta arbetslöshet. Tvärtom har vi i dag EU:s tredje största arbetslöshet.

Situationen på svensk arbetsmarknad är paradoxal. Det finns 364 000 personer utan arbete. Samtidigt står 126 000 tjänster tomma. Problematiken härstammar ur en utbildningsskuld som den förra regeringen valde att ignorera. Med Liberalerna i regeringen blir det ändring på detta.

Prot. 2023/24:7  
20 september

*Debatt med anledning  
av budgetpropositionens  
avlämnande*

Fru talman! I årets budget prioriterar Liberalerna utbildning. Vi satsar på cirka 20 000 fler utbildningsplatser i bristyrken eftersom vi vet att arbetslinjen är som bäst när den kombineras med en liberal utbildningslinje. Det innebär en satsning på yrkeshögskola, på yrkesvux och på ett helt nytt snabbspår för att möta arbetsgivarnas behov. Detta kommer att leda till fler som kan ta hand om äldre och som kan laga mat till våra skolbarn och leda till den gröna omställningen. Fler barn kommer att se sina föräldrar gå till jobbet, och färre kommer att behöva leva på bidrag.

Fler samhällsbyggare gör att vi klarar den gröna omställningen, bekämpar utanförskapet och klarar integrationen. Vägen dit är att fler kommer i arbete. Med yrkesutbildningar rustar vi Sverige för framtiden. En sund jobbpolitik behöver en stark utbildningspolitik.

För framtida generationer bygger vi ut skolan och genomför en ingenjörssatsning. Ska den gröna omställningen kunna genomföras behöver företagen personal med rätt kompetens. Genom att stärka det svenska humankapitalet stärker vi inte bara individen utan även Sverige i stort. Denna budget investerar i att bygga Sverige starkare för framtiden.

(Applåder)

Anf. 61 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Fru talman! Jag vill börja med att hälsa Cecilia Rönn välkommen till finansutskottet, budgetarbetet och dessa debatter.

Liberalerna har ju varit beredda att kompromissa med mycket för att få ingå i Jimmie Åkessons regering – också mycket av sin själ, finns det de som säger. Men vi kan konstatera att de bland annat fick klimatministerposten, och i dag har man lämnat en budget som tar oss i helt fel riktning och i stället ökar utsläppen. Jag vet att Liberalerna väldigt gärna pratar om ny kärnkraft, men det ligger långt in i framtiden och kommer inte att räcka som enda åtgärd.

Liberalerna fortsätter ändå hävda att klimatmålen är viktiga, och det är mycket välkommet. Men jag skulle gärna vilja höra Cecilia Rönn berätta vilka åtgärder Liberalerna vill se för att just minska utsläppen.

Anf. 62 CECILIA RÖNN (L) replik:

Fru talman! Tack för välkomnandet, ledamoten Janine Alm Ericson!

Nu lägger vi fram stora satsningar – 4 miljarder – på en effektiv och ambitiös klimatpolitik. Det är förändringar som gör skillnad på riktigt och som leder till att vi går mot nollutsläpp, i stället för att man lägger alla ägg i en korg som man gör med till exempel reduktionsplikten.

Jag bor i Varberg, där vi hade fyra fina kärnkraftreaktorer i Ringhals. Nu har vi två, för två lades ned i förtid. Anledningen till att de lades ned i förtid var att Miljöpartiet med berätt mod och, enligt Riksrevisionens rapport, utan ordentliga analyser gjorde att de behövde stänga. Det var fin, fossilfri energi som vi behövde för klimatomställningen. Det var oansvarig klimatpolitik som vi nu går ifrån. Vi riktar satsningarna mot innovation, elsystem och en övertygelse om att företagare kommer att ställa om när möjligheterna finns.

Jag undrar vad ledamoten egentligen tänker säga till privatpersoner, företag och offentlig sektor som går på knäna under de höga elpriserna från den tidigare klimatpolitiken.

(Applåder)



Anf. 63 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:  
Fru talman! Jag tackar för svaret.

Vi ser att en av förutsättningarna för en fastlagd klimatpolitik – och detta är något som jag också frågade finansministern om – är att spelreglerna är långsiktiga. Det har dock rivits upp av regeringen, och därför finns det inte längre en säkerhet i att man kommer att få sina investeringar återbetalda. Det ansvaret ligger på Liberalerna och resten av regeringen.

Lade vi ned kärnkraften i förtid? Den som säger det väljer att bortse från väldigt många olika faktorer, till exempel säkerhetsaspekterna. Dem nämner Liberalerna inte med ett ord, men jag tror ändå att man är medveten om att det finns höga risker, att kärnkraften inte betalade för dem och att vi helt enkelt var tvungna att se till att alla energislag betalar för sina egna risker och kostnader. Men jag märker att man fortfarande har kärnkraften som sitt nästan enda svar.

Miljöpartiet lade verkligen inte alla ägg i en korg utan hade en stor och diversifierad politik för utsläppssänkningar. Nu ser vi hur utsläppen ökar, och det är fatalt dåligt.

Anf. 64 CECILIA RÖNN (L) replik:

Fru talman! Jag skulle rekommendera ledamoten att läsa Riksrevisionens rapport om vad bland annat beslutet om effektskatten gjorde, så behöver vi inte prata mer om det.

Ingen regering någonsin har faktiskt varit så nära att nå klimatmålen till 2045 som vi är med denna budget; det står svart på vitt i den statsbudget som presenteras i dag. Ingen regering har någonsin drivit på så starkt för elektrifiering, ny kärnkraft och en klimatomställning för företagen och industrin – med laddinfrastruktur, Industriklivet och återvätning av våtmarker. Vi har alltså en stor palett.

Detta är dock långsiktiga och strukturella förändringar som vi behöver göra, och det tar lite längre tid. Men jag undrar som sagt var oppositionen har varit. Ni är ganska splittrade, Janine Alm Ericson – blir det sänkt skatt? Blir det högre drivmedelspriser? Blir det kärnkraft eller inte? Jag tänker att ledamoten ändå måste vara glad över att vi faktiskt aldrig har varit så nära att nå klimatmålen till 2045 som vi är nu.  
(Applåder)

Debatten med anledning av budgetpropositionens avlämnande var härmed avslutad.

Budgetpropositionen bordlades.

## § 2 Avsägelser

Andre vice talmannen meddelade

att *Angelica Lundberg* (SD) avsagt sig uppdraget som ledamot i civilutskottet,

att *Mona Olin* (SD) avsagt sig uppdragen som ledamot i socialförsäkringsutskottet och som suppleant i socialutskottet,

Prot. 2023/24:7  
20 september

*Debatt med anledning  
av budgetpropositionens  
avlämnande*

att *Anna-Lena Blomkvist* (SD) avsagt sig uppdraget som ledamot i socialutskottet,

att *Linda Lindberg* (SD) avsagt sig uppdraget som ledamot i socialutskottet,

att *Johnny Svedin* (SD) avsagt sig uppdragen som ledamot i socialutskottet och som suppleant i EU-nämnden,

att *Angelika Bengtsson* (SD) avsagt sig uppdraget som ledamot i kulturutskottet,

att *Erik Hellsborn* (SD) avsagt sig uppdraget som ledamot i arbetsmarknadsutskottet,

att *Lars Wistedt* (SD) avsagt sig uppdragen som suppleant i konstitutionsutskottet och i utbildningsutskottet,

att *Ulf Lindholm* (SD) avsagt sig uppdraget som suppleant i finansutskottet,

att *Rashid Farivar* (SD) avsagt sig uppdraget som suppleant i civilutskottet,

att *Björn Tidland* (SD) avsagt sig uppdragen som suppleant i civilutskottet, i trafikutskottet och i miljö- och jordbruksutskottet,

att *Victoria Tiblom* (SD) avsagt sig uppdragen som suppleant i försvarsutskottet och i utbildningsutskottet,

att *Carita Boulwén* (SD) avsagt sig uppdragen som suppleant i socialförsäkringsutskottet och i socialutskottet,

att *Daniel Persson* (SD) avsagt sig uppdragen som suppleant i socialförsäkringsutskottet, i socialutskottet och i kulturutskottet,

att *Leonid Yurkovskiy* (SD) avsagt sig uppdraget som suppleant i kulturutskottet,

att *Lars Andersson* (SD) avsagt sig uppdraget som suppleant i utbildningsutskottet,

att *Sara Gille* (SD) avsagt sig uppdragen som suppleant i näringsutskottet och i arbetsmarknadsutskottet samt

att *Markus Wiechel* (SD) avsagt sig uppdraget som suppleant i EU-nämnden.

Kammaren biföll dessa avsägelser.

### § 3 Anmälan om kompletteringsval

Andre vice talmannen meddelade att Sverigedemokraternas partigrupp anmält Björn Tidland som ledamot i civilutskottet, Daniel Persson som ledamot i socialförsäkringsutskottet, Carita Boulwén, Angelica Lundberg och Mona Olin som ledamöter i socialutskottet, Anna-Lena Blomkvist som ledamot i kulturutskottet, Sara Gille som ledamot i arbetsmarknadsutskottet och som suppleant i civilutskottet och i utbildningsutskottet, Leonid Yurkovskiy som suppleant i konstitutionsutskottet, Katja Nyberg som suppleant i finansutskottet, Erik Hellsborn som suppleant i skatteutskottet, Linda Lindberg som suppleant i socialutskottet, Angelika Bengtsson som suppleant i kulturutskottet, Johnny Svedin som suppleant i näringsutskottet, Nima Gholam Ali Pour som suppleant i arbetsmarknadsutskottet samt Mats Arkhem och Rasmus Giertz som suppleanter i EU-nämnden.

*ledamot i civilutskottet*

Björn Tidland (SD)

*ledamot i socialförsäkringsutskottet*

Daniel Persson (SD)

*ledamöter i socialutskottet*

Carita Boulwén (SD)

Angelica Lundberg (SD)

Mona Olin (SD)

*ledamot i kulturutskottet*

Anna-Lena Blomkvist (SD)

*ledamot i arbetsmarknadsutskottet*

Sara Gille (SD)

*suppleant i konstitutionsutskottet*

Leonid Yurkovskiy (SD)

*suppleant i finansutskottet*

Katja Nyberg (SD)

*suppleant i skatteutskottet*

Erik Hellsborn (SD)

*suppleant i civilutskottet*

Sara Gille (SD)

*suppleant i socialutskottet*

Linda Lindberg (SD)

*suppleant i kulturutskottet*

Angelika Bengtsson (SD)

*suppleant i utbildningsutskottet*

Sara Gille (SD)

*suppleant i näringsutskottet*

Johnny Svedin (SD)

*suppleant i arbetsmarknadsutskottet*

Nima Gholam Ali Pour (SD)

*suppleanter i EU-nämnden*

Mats Arkhem (SD)

Rasmus Giertz (SD)

#### § 4 Utökning av antalet suppleanter

Valberedningen hade, enligt ett till kammaren inkommet protokollsutdrag, tillstyrkt att antalet suppleanter i konstitutionsutskottet skulle ökas från 28 till 29.

Kammaren medgav denna utökning.

#### § 5 Val av extra suppleant

Val av extra suppleant i konstitutionsutskottet företogs.

Kammaren valde i enlighet med valberedningens förslag till

*suppleant i konstitutionsutskottet*

Michael Rubbestad (SD)

#### § 6 Anmälan om granskningsrapport

Andre vice talmannen anmälde att följande granskningsrapport hade kommit in från Riksrevisionen och överlämnats till näringsutskottet:  
RiR 2023:15 Statens åtgärder för utveckling av elsystemet – reaktiva och bristfälligt underbyggda

#### § 7 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Propositioner

2023/24:3 till finansutskottet

2023/24:5 till civilutskottet

2023/24:12 till socialförsäkringsutskottet

#### § 8 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Proposition

2023/24:2 Höständringsbudget för 2023

EU-dokument

COM(2023) 512 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om inrättande av EU-intyget om funktionsnedsättning och EU-parkerings-tillståndet för personer med funktionsnedsättning

## § 9 Anmälan om interpellationer

Prot. 2023/24:7  
20 september

Följande interpellationer hade framställts:

*den 19 september*

### **2023/24:12 Stopp för rysk fossilgas**

av *Linus Lakso* (MP)

till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

### **2023/24:13 En ny bro eller tunnel över Saltsjö-Mälarsnittet i Södertälje**

av *Ingela Nylund Watz* (S)

till statsrådet Andreas Carlson (KD)

## § 10 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

*den 19 september*

### **2023/24:14 Uttalande om att dra in biståndet till Turkiet**

av *Jacob Risberg* (MP)

till utrikesminister Tobias Billström (M)

### **2023/24:15 Hjälp till föreningslivet under svinpesten**

av *Åsa Eriksson* (S)

till kulturminister Parisa Liljestrand (M)

### **2023/24:16 Stoppad trafik på Älvsborgsbanan**

av *Jonathan Svensson* (S)

till statsrådet Andreas Carlson (KD)

## § 11 Kammaren åtskildes kl. 15.34.

Sammanträdet leddes

av talmannen från dess början till och med § 1 anf. 44 (delvis) och

av andre vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

INGVAR MATTSON

*/Olof Pilo*

# Innehållsförteckning

## § 1 Debatt med anledning av budgetpropositionens

|                                                              |          |
|--------------------------------------------------------------|----------|
| <b>avlämnande .....</b>                                      | <b>1</b> |
| Anf. 1 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) .....         | 1        |
| Anf. 2 MIKAEL DAMBERG (S) .....                              | 5        |
| Anf. 3 OSCAR SJÖSTEDT (SD).....                              | 8        |
| Anf. 4 ALI ESBATI (V) .....                                  | 10       |
| Anf. 5 MARTIN ÅDAHL (C).....                                 | 13       |
| Anf. 6 HANS EKLIND (KD) .....                                | 16       |
| Anf. 7 JANINE ALM ERICSON (MP) .....                         | 17       |
| Anf. 8 CECILIA RÖNN (L) .....                                | 20       |
| Anf. 9 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) .....         | 21       |
| Anf. 10 MIKAEL DAMBERG (S) replik .....                      | 22       |
| Anf. 11 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik ..... | 22       |
| Anf. 12 MIKAEL DAMBERG (S) replik .....                      | 22       |
| Anf. 13 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik ..... | 23       |
| Anf. 14 ALI ESBATI (V) replik .....                          | 23       |
| Anf. 15 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik ..... | 23       |
| Anf. 16 ALI ESBATI (V) replik .....                          | 24       |
| Anf. 17 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik ..... | 24       |
| Anf. 18 MARTIN ÅDAHL (C) replik .....                        | 25       |
| Anf. 19 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik ..... | 25       |
| Anf. 20 MARTIN ÅDAHL (C) replik .....                        | 25       |
| Anf. 21 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik ..... | 25       |
| Anf. 22 JANINE ALM ERICSON (MP) replik .....                 | 26       |
| Anf. 23 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik ..... | 26       |
| Anf. 24 JANINE ALM ERICSON (MP) replik .....                 | 26       |
| Anf. 25 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik ..... | 27       |
| Anf. 26 MIKAEL DAMBERG (S) .....                             | 27       |
| Anf. 27 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik .....                     | 28       |
| Anf. 28 MIKAEL DAMBERG (S) replik .....                      | 28       |
| Anf. 29 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik .....                     | 28       |
| Anf. 30 MIKAEL DAMBERG (S) replik .....                      | 29       |
| Anf. 31 CECILIA RÖNN (L) replik .....                        | 29       |
| Anf. 32 MIKAEL DAMBERG (S) replik .....                      | 29       |
| Anf. 33 CECILIA RÖNN (L) replik .....                        | 30       |
| Anf. 34 MIKAEL DAMBERG (S) replik .....                      | 30       |
| Anf. 35 OSCAR SJÖSTEDT (SD).....                             | 30       |
| Anf. 36 MIKAEL DAMBERG (S) replik .....                      | 31       |
| Anf. 37 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik .....                     | 31       |

|                                                         |           |                 |
|---------------------------------------------------------|-----------|-----------------|
| Anf. 38 MIKAEL DAMBERG (S) replik .....                 | 31        | Prot. 2023/24:7 |
| Anf. 39 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....                 | 31        | 20 september    |
| Anf. 40 ALI ESBATI (V) replik .....                     | 32        |                 |
| Anf. 41 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....                 | 32        |                 |
| Anf. 42 ALI ESBATI (V) replik .....                     | 32        |                 |
| Anf. 43 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....                 | 33        |                 |
| Anf. 44 MARTIN ÅDAHL (C) replik.....                    | 33        |                 |
| Anf. 45 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....                 | 33        |                 |
| Anf. 46 MARTIN ÅDAHL (C) replik.....                    | 34        |                 |
| Anf. 47 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....                 | 34        |                 |
| Anf. 48 JANINE ALM ERICSON (MP) replik .....            | 34        |                 |
| Anf. 49 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....                 | 35        |                 |
| Anf. 50 JANINE ALM ERICSON (MP) replik .....            | 35        |                 |
| Anf. 51 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....                 | 35        |                 |
| Anf. 52 ALI ESBATI (V).....                             | 36        |                 |
| Anf. 53 MARTIN ÅDAHL (C).....                           | 36        |                 |
| Anf. 54 HANS EKLIND (KD).....                           | 37        |                 |
| Anf. 55 JANINE ALM ERICSON (MP) replik .....            | 37        |                 |
| Anf. 56 HANS EKLIND (KD) replik.....                    | 38        |                 |
| Anf. 57 JANINE ALM ERICSON (MP) replik .....            | 38        |                 |
| Anf. 58 HANS EKLIND (KD) replik.....                    | 38        |                 |
| Anf. 59 JANINE ALM ERICSON (MP).....                    | 39        |                 |
| Anf. 60 CECILIA RÖNN (L).....                           | 39        |                 |
| Anf. 61 JANINE ALM ERICSON (MP) replik .....            | 40        |                 |
| Anf. 62 CECILIA RÖNN (L) replik.....                    | 40        |                 |
| Anf. 63 JANINE ALM ERICSON (MP) replik .....            | 41        |                 |
| Anf. 64 CECILIA RÖNN (L) replik.....                    | 41        |                 |
| <b>§ 2 Avsägelse</b> .....                              | <b>41</b> |                 |
| <b>§ 3 Anmälan om kompletteringsval</b> .....           | <b>42</b> |                 |
| <b>§ 4 Utökning av antalet suppleanter</b> .....        | <b>44</b> |                 |
| <b>§ 5 Val av extra suppleant</b> .....                 | <b>44</b> |                 |
| <b>§ 6 Anmälan om granskningsrapport</b> .....          | <b>44</b> |                 |
| <b>§ 7 Ärenden för hänvisning till utskott</b> .....    | <b>44</b> |                 |
| <b>§ 8 Bordläggning</b> .....                           | <b>44</b> |                 |
| <b>§ 9 Anmälan om interpellationer</b> .....            | <b>45</b> |                 |
| <b>§ 10 Anmälan om frågor för skriftliga svar</b> ..... | <b>45</b> |                 |
| <b>§ 11 Kammaren åtskildes kl. 15.34</b> .....          | <b>45</b> |                 |